

TARTALMA

OLASZORSZÁG.
Egységes Olaszország, Olaszország és Ausztria-Magyarország.
Italia Irredenta.
Trentino.
Olasz felfedések Fiuméról.
Olasz-Magyar vonatkozások.
Földközi- és Adriai-tenger.
Imperializmus.
A római kérdés.
Germanofobia.
Német löke és munka Olaszországban.
Gazdasági háború Olaszországban.
Az olasz népiesség Olaszországi szép Helénai.
A Hármasszövetség.
A Hármasszövetség Fikció volt.
Olaszország háborúba megy.
A szakítás.
A hadüzenet olasz indoklása.
Olaszországot elbarátságosítják a világháborúban.

Ruttkai Ruttkay Vilmos

új könyve:

A VILÁGHÁBORÚ

Olaszország, a Balkán és Ausztria-Magyarország

A szerző ebben a könyvben komoly tanulmányok alapján a monarchiának Olaszországhoz és a Balkán államaihoz való viszonyát fejtegeti, végül pedig rámutat arra a fontos szerepre, mely a monarchiára vár. Rendkívül sok tanulságot meríthetünk e könyvből, mely a magyar háborús irodalom egyik legértelmesebb terméke.

A Franklin-Társulat kiadása

Ára 6 korona

Kapható:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI. ker. Andrásy-út 21. szám és minden könyvkereskedésben.

TARTALMA

A BALKÁN.
Az olasz hadüzenet hatása a Balkánon.
Olaszország és a Balkán-politika úvesztője.
Oroszország törekvései Romániában.
Szerbiai problémák.
A bolgár-szerb ellentét és a makedon kérdés.
Bulgária és Oroszország.
Az albánok és az Adriai-probléma.
Görögország szerepe a világháborúban.
A Török-Birodalom múltja és jövője.
A Balkánpolitika a világháborúban.
KÖZÉP-EURÓPA ÉS A KELET SZÖVETSÉGE.
Háború és béke között.
Balkán-tanulmányok.
Közép-Európa és a Kelet Szövetsége 1916...

Vadászsportot űző hadbavonultak

hozzátartozói rendeljék meg részükre a

„NIMRÓD”

KÉPES VADÁSZLAPOT

(állandó havi melléklete)

„A vadászeb”

czimű kynologiai szaklap), melyet utánuk küldünk a harcstérre, kórházba, üdülőtelepre. — Nagy örömet és szellemi szórakozást nyújtanak vclé vadászhozátartozóiknak odakünn a fronton.

A «Nimród» megjelenik minden hó 1-én, 10-én és 20-án. Előfizetési ára («A vadászeb» cz. melléklettel együtt) egy évre: 2 K, fél évre 6 K, negyed évre 3 K

Mutatványszámokat szívesen küld a „Nimród” szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

AZ AÉRO

A repüléssel, léghajózással és a motorsportok minden ágával foglalkozó egyedüli magyar folyóirat.

Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, fejlődéséről és czéljáról kitűnő és könnyen érthető népszerű cikkeket tartalmaz.

Különösen figyelemre méltók a léghajózás és repülés hadi alkalmazásáról írott közleményei, valamint az ifjúság számára külön fenntartott kisrepülőgép (modell) rovata.

Mutatványszámokat a kiadóhivatal szívesen küld

Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

MAGYAR KÖNYVTÁR

Az 1870—71-diki

NÉMET-FRANCZIA HÁBORÚ

teljes leírása

Dr. MIKES LAJOS-tól.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrásy-út 21. és minden könyvkereskedésben.

HÁBORÚS STRÓFÁK

Írta

RADÓ ANTAL

E versek háborús költészetünk legértékesebb termékei közül valók.

(Magyar Könyvtár 803. szám.)

Ára 30 fillér

Kapható minden könyvkereskedésben.

Megjelent az
1915. évi törvénycikkekét
tartalmazó

CORPUS

JURIS

HUNGARICI

Kiegészítő kötete úgy a milleniumi nagy Corpus Juris (Magyar Törvénytár), mint a Hatályos Magyar Törvények gyűjteményeinek.

Ára füzve —
7 K,
fekete v. barna
félbörkötésben
:: 10 K.

A Franklin-Társulat kiadása.

Kapható minden könyvkereskedésben.

Milyen lesz Európa térképe

a központi hatalmak végleges győzelme után
és milyennek szeretné azt az entente látni?

E térképeket tartalmazza a Magyar Földrajzi Intézet r.-t. kiadásában megjelent

1916. ÉVI ZSEBATLASZ

melyben ezenkívül 25, a háborúval kapcsolatos, mindenkit érdeklő földrajzi, közgazdasági, politikai és statisztikai vonatkozású közlemény, naptár, 11 szöveg közé nyomott és 4 nagy, hat színben nyomott térkép is van. Ezek:

1. Olaszok által követelt területek térképe.
2. Egész Olaszország térképe.
3. Galícia térképe.
4. Bulgária, Szaloniki és környéke térképe.

Ára 3 korona.

Megrendelhető: A Franklin-Társulat MÉHNER VILMOS-éle könyvkiadóhivatalából, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

14. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, ÁPRILIS 2.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 11.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egész évre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyed évre — 5 korona.

A «Világháború»-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postálag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

BOLGÁROK A DEMIRKAPU HÁGÓJÁN. — Jolly Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk félfotója.

AZ ÜRGE.

Regény. — Irta Zsoldos László.

(Folytatás.)

— Hanem az egyszer bizonyos, kedves főhadnagy, hogy a mit én egyszer felejteni akarok, azt már abban a minutában el is felejttem. — S könnyedén megtörtülte a szája szélét a fehér damaszkt asztalkendővel.

— Egyszer mindenből csak emlék lesz, — morogta Vereczky sötéten.

— Vagy még az se! — kacagott idegesen Eliz.

Herba, a ki kukkot sem tudott hozzászólni a dologhoz, fészkelődni kezdett a helyén.

— Béla fiam! Indulunk. Köszönd meg szépen az uzsonnát, és...

Ebben a szemhunyorításban már odatoppant elejbe a kis Elzus.

— Bácsi, arról szó sincs! — és tiltakozón emelte föl a kezét. — Nekem még sose volt ilyen nagyszerű barátom és ezt most nem eresztém el!

Mindnyájan nevettek; csupán a tejfőlésszájú kadét morfondírozott, hogy:

— Boldog gyermekkor, — s olyan szemet meresztett a háziasszonyra, mintha Isten tudja, micsoda szimbólumot mondott volna.

Pákay báró sokatmondó arc kifejezéssel dünynyögött magában:

— Pedig jó lenne már hazavinni a kis fiút: mert este lesz, — Eliz azonban megérintette két újjával Herba Tóni vállát:

— Tóni bácsiéknak ma itt kell maradni vacsorára. Boldogtalan volnék, ha nem ösmer-tethetném meg az urammal.

Ez ellen nem lehetett föllebbezni. A hangulat azonban meglehetősen lehült és lassacskán nyomottá vált, mint olyan emberek közt szokott történni, a kik legszívesebben sértéseket mondanának egymásnak, a helyett, hogy barátságosan diskurálnának. Orszlának, a kik szelid, sőt komikus mutatványokat végeznek a szelidítőnő lenyugózó tekintetének a rabságában. Csak, a mikor Kemper hazakereszt, attól fogva lett megint élénkebb a társaság. Úgy látszik, egyenest az ő tiszteletére.

Hanem Herba Tóni már nem jól érezte magát a fehér asztalnál, a melyik körül itt mintha csupa álarozos ember ült volna, a kik (legalább neki ez volt a megfigyelése) tört rejtgetnek a ruhájuk alatt.

Tíz óra tájt, a mikor Elzácska (a kiért most lejtött az emeletről a koros nevelőnő) álmosan szorította meg új pajtása kezét, hogy:

— Szervusz, Béla.

— Szervusz, Elza.

— Pá! Ugye, holnap is eljössz, ha megtanult a leczkét?

— Eljövök. — Biztosan.

— Egészen biztosan.

— Jó. Meglásd, milyen jól fogunk játszani!

Tóni végre fölkerkedett és azzal az ürügy-gyel, hogy fiának már le kell feküdnie, Kemperék kocsiján hazahajtatott. Az asszony szíves «Viszontlátásra, holnap»-pal nyújtotta esőkra neki a kacsóját, a huszárok kicsit túlélénken szorították meg a kezét:

— Szehrvusz! — s a ház ura, a ki, úgy látszik, komolyan hálára kötelezettnek érezte magát a mókusképví atléta iránt, kikisérte (— Pardon, urak, egy pillanatra!) egészen a kapúig, s nyájasan integetett az induló kocsit után.

— Szervusz, édes Tónikám! Viszontlátásra!

III.

Otthon a kis Bélát hamarosan elnyomta az álom.

Herba Tóni azonban még sokáig ébren hanykolódott az ágyon. Minduntalan a déleze, szőke asszony járt eszében, az új ismerős, vagy talán több is ismerős, és sehogysem fért a fejébe, hogy hogy-miképp udvarolhat valakinek állandóan négy férfi is egyszerre és egymás szemelátára meg füle hallatára, mint

a hogy — morogta magában a vánkoston — ezek a bolond tisztek csinálják.

Ez a fiirt ismeretlen fogalom volt eddig előtte és hamarosan meg is állapította magában, hogy ő bizony kivérné mind a négyet, vagy ahányan vannak, ha ott lábatlankodnának a körül az asszony körül, a kibe ő szerelmes.

— Szerelmes? — motyogta magában félhangosan, mialatt a másik ágyról áthallatszott a gimnazista fiú szabályos lélekzése.

Ott benn, az ürgelyukban, mintha megszólalt volna valami:

— Mi a szősz, öreg, csak nem akarsz bele-szeretni ebbe a szőke boszorkányba?

Ennél a gondolatnál aztán megállott és se nem felelt rá, sem nem okoskodott tovább. Úgy látszik, magányos életében ez a magamagának föltett kérdés kellemes oázis volt, a hol szívesen megpihent. Egy-egy pillanatig mintha rég elhunyt feleségének a képét is látta volna, a hogy bekukkant az új oázisba:

— Mit művelsz, Tóni? Szerelmes lettél. Elfelejtetted?

Az öreg még gondolatban sem felelt az elképzelt kérdésre. Okos ember nem diskurál a holtak szellemeivel.

— Fiad van, Tóni. Ötvennégy esztendő vagy már.

Erre a képzelődésre már felfortyant:

— Ejh, ha vad lovakat meg tudtam állítani!... — De megtudsz-e majd egy sima asszonyt, ha elragad?

Csöndesen ümmögött magában valamit:

— Szép asszony kocsisa. Ce! — s czuppantott egyet. — Nem is olyan utolsó dolog.

Aztán elkezdte letorkolni a megboldogult feleségét:

— Hiszen az én szegény Bellám is csak büszke lehetne rám — biztatta magát — ha látta volna, hogy ragadtam meg a zablat, és... és utóvégre megmenttem vele két életet.

Éttől a gondolatlót meg végkép nekibátorodott:

— És, ha szegény élne, akkor most biztosan ő maga örülne legjobban, hogy...

Elnevette magát és czinikusan fejezte be a gondolatát:

— ... hogy nem tudom kiverni a fejből ezt a Kemperné.

Végre elaludt. Szegény Bellája pedig biztosan maga örült volna neki legjobban, ha túlvilági szemével láthatta volna, hogy az álom kusza útjaira is nem az ő, hanem Kemperné képe vezetete el az ő Tóniját.

Másnap reggel, a mikor rendes újságolvasására betért a kávéházba, a ferdevállú vén pinczér suttogó hangon újságot neki:

— Tetszik tudni, Herba úr, mi újság?

— No...

— No?

— Párba lesz. Azaz, hogy most van. Össze-veztek a tiszt urak.

Az öregnek megvillant a szeme:

— Melyik tiszt urak?

— Hát kérem, Vereczky főhadnagy úr meg Pákay méltóságos úr.

— Igazán?

— Meg Pákay méltóságos úr.

A mókusképví félreapta a hirlapot.

— Hm, gondolta el hirtelen magában. Veszedelmes társaság!

Megint a pinczérhez fordult:

— Ne mondja!

— És min vesztek össze? Hogy vesztek össze?

Tettlegeesség is volt? Kik voltak még velük?

A ferdevállú széles mozdulatot tett a kezével:

— Hm. Gyönyörűen!

— De hát miért? — firtatta Herba, pedig már úgys jó tudta. — Csak úgy semmin, he?

— Hát kicsodán vesztek volna össze? — A szép nagyságán, a kinek tegnap meg tetszett fogni a

lovaikat. Itt volt még Babóty méltóságos úr, meg Simányi méltóságos úr.

— Úgy?

— Igen. Mind a négyen nagyon csöndesek voltak.

— Csakugyan? (Az igaz, hogy már ott keserű volt a szájuk íze.)

— Sohse láttam még ilyen rosszkedvűeknek őket.

— És aztán?

— Aztán az ötödik Rittmeisternél Vereczky főhadnagy úr egyszerre csak azt mondja Pákay méltóságos úrnak:

— Hadnagy úr, kérlek.

A méltóságos úr megkérdezi:

— Parancsolsz?

A főhadnagy úr erre elkezd pattogni:

— Megtiltom, hogy még egyszer sugdolódni merj azzal az asszonnyal. — Azt mondja — Értetted? Megtiltom.

— És mit felelt a hadnagy úr? — kérdezte kíváncsian Herba?

— A méltóságos hadnagy úr erre nadrágja zsebébe dugta a kezét és hátradüleszkedvén a széken, csak annyit mondott:

— Főhadnagy úr, ezt a hangot én nem tűröm.

— No és?

— No és Vereczky főhadnagy úr erre izgatottan felugrott és a kardjához kapott.

— Hát tettlegeesség! Szép história!

Pákay méltóságos úr is megkapta a kardja markolatját.

— Vágtak? — faggatta mohón a mókusképví.

— Nem. Akkor a méltóságos százados úr meg kadét úr közbevetették magukat és hát itt a kávéházban szerencsére nem történt semmi baj.

— Csak aztán.

— Igen, csak éppen, hogy párviadal lett a dologból.

— Szép história.

— Az ám. Imént mondták az önkéntes urak, hogy most lesz a laktanyában a duellum.

Egy óra múlva már megvolt Vácson az újabb szenzáció. A két tiszt kardpárbajt vívott a legszigorúbb föltételekkel, bandázs nélkül. Mindaketten irtózatossal dühvel rontottak neki egymásnak, s a negyedik összecsapásnál mindkettőn úgyszólván egyszerre sebesítették meg egymást: A főhadnagy végighasította rézsút egész hosszában a bárónak a mellét, a hadnagy pedig ugyanekkor olyan borzalmas erejű lapos vágást mért Vereczky fejére a nehéz lovassági karddal, hogy a daliás férfi menten összeesett. Úgy szedték föl mindakettőt eszméletlenül.

IV.

Ez a párba — legalább szemmel láthatólag — nem szántott valami nagyon mély barázdát Kemperné lelkületén. Az első perczekben még épen egészen természetes valaminek találta, hogy a jó fiúk megverekedtek érte, s inkább még azon csudálkozott titokban, hogy most már a másik kettő példáján fölbuzdulva most már Simányi kadét meg Babóty százados mért nem számol le egymással. A párba első hírére nem is fogta föl túlságos tragikusan az esetét, mert hiszen, gondolta magában, csak szegény Pákay sebesült meg komolyan, míg Vereczky csupán lapos vágást kapott a fejére.

Hanem a mikor, még aznap délelőtt, meglátogatta a két sebesültet, s a báróhoz nem boesátották be az orvosok, mert, a mint mondták neki, a szegény hadnagy élet-halál között lebeg, s a legesekélyebb izgalom megölhetné, akkor már megrendült benne valami:

— Ejh-ejh, talán még sem kellett volna ilyen messzire vinni a játékot?

Pákay küszöbétől ment egyenest Vereczky Gerőhöz. Szándékosan és tüntetőleg, hogy úgy mondjam, a pletyka számára akarta a bárót meglátogatni elsőnek, s most már, hogy gondo-

lata szerint, sikerült félrevezetnie a szóbeszédet, aggodalmas képpel kopogtatott a főhadnagy ajtaján.

— Szabad?

Az apáca beeresztette. Vereczky, jeges tömlővel a fején, ott feküdt mozdulatlanul, kinyitott, de lélektelen, bamba, kancsi tekintéttel báméskodva a szoba mennyezetére.

Eliz a megdöbbenő látványtól elszorult szívvel suttogta az apácának:

— Magánál van?

A kedves testvér a fejét rázta:

— Nincsen.

— Rosszul van?

Az apáca lassan bólintott, hogy:

— Nagyon rosszul.

Kemperné odaállt egészen az ágy elé, s óvatosan föléje hajolt a nyitott szemű betegnek.

— Vereczky, — susogta lágyan és oly gyöngéden, mint a hogy kedvenc virágjait szólíthatja nevén az özvegy vidéki matróna, a kinek már semmije sem maradt meg az életből a virágjain kívül.

— Jó reggelt, Vereczky...

A főhadnagy értelmetlenül báméskodott tovább a szoba tetejére.

— Vereczky, — gügyögte Eliz, még közelebb hajolva a merev szempárhoz.

— Én vagyok itt... Kemperné...

A beteg nem reagált.

— Eliz...

Üres tekintet.

— No, nem ismeresz rám?

A főhadnagy areza megrándult. Két könnyesepp hullt rá az asszony szeméből; azt érezték meg az arizmok.

Kemperné megvárta, míg fölszárad a szemében a nedvesség, s csak akkor egyenesedett ki, visszafordulván a beteglőt az apácához. Az ajka megrebbent, mintha mondani akart volna valamit a kedves testvérenek, de szólni nem tudott egy szót sem, csupán a szája széle vonaglott némán.

Ki tudja, mi nem tört volna ki most a halak ziháló kebléből, ha most szólni tud? Talán azt sikoltotta volna:

— Örült, bolond, nyomorult élet! Hiszen szeretem! Szerettem!

Gróf Dohna-Schlodien a «Möwe» parancsnoka.

De a nyelve megkötötte magát. A szív, rejtve, titokban, mélyen, már bűnözött, hanem a nyelv lá tudott maradni.

A két lepkefőkötős ápolóné pedig bólintgatott nagy csöndesen; mintha csak azt akarta volna mondani a megtört déleze asszonynak: — Látod, látod, te rosszhírű szép Kemperné, ez a vége a világi hiúságnak. Akár nyakig fürdünk benne, akár menekülünk előle: mindig vagy mi pusztulunk bele, vagy pedig ők.

Kemper Guszti talán még sohasem látta olyan őszintén zokogni a feleségét, mint aznap este.

— Tudod, Guszti, soha, de soha nem tudom megbocsátani magamnak, hogy azok a szegény fiúk úgy tönkretették magukat, hiába, én miattam!

Hetek multak el a híres párba óta, a melynek kettős nehéz sebesülése az összes budapesti

(Folytatása következik.)

HEGYI TŰZÉRSÉG TÜZELÉSRE KÉSZEN EGY SZERB TEMETŐ SZÉLÉN. — Biró Mihály rajza.

AKNAVETŐ, VILÁGÍTÓPISZTOLY ÉS KÉZIGRÁNÁT. — Balogh Rudolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvétele.

BÜNBÁNÁS.

Elbeszélés. — Irta BERKES IMRE.

Malvin éjjel fölkel, kinyitotta az ablakot és kibámult az éjszakába. Valahol messze halk susogással osont tova a Dráva, de az asszony zaklatott fantáziájában úgy érezte, hogy a víz alig néhány méternyi mélységben itt zúg az ő ablaka alatt s néki csak lendítenie kellene egyet fáradt testén s azonnal vége lenne mindennek... A csöndes, szomorú víz milyen gyönyörű ritmusban ölelné magába, lágyan, mint valami csodálatos gonddal tapadásra himzett selyemlepel... Bámult, figyelt, érthetetlen vágyódással nyújtogatta előre fehér nyakát, aztán hirtelen betette az ablakot, meggyújtotta a gyertyát, kendőt terített a vállára, papucsba bujtatta a lábát s bekopogott a szomszéd szobába.

— Kisasszony alszik?... Borbála alszik?

— Nem alszom, — hangzott egy rekedtes hang. Éhrem vagyok.

— Jőjjön be hozzám. Jőjjön, mert félek.

A vén varróné asszony öt perc múlva ott ült Malvin ágya szélén. Malvin reszketett, fehér fogai vaczogva villantak meg vépiros szájában.

— Valami baja van? — kérdezte Borbála.

— Semmi. Már elmúlt. De kérem, maradjon most itt. Milyen jó, hogy nem utazott el tegnap. Legalább beszélhetek most magával.

Összekuporodott, mint a macska. Csak a kicsiny feje látszott ki a takaró alól.

— Mondja, Borbála, milyen messze van innen a Dráva?

— Legalább félórányira.

— Igen. Én is úgy tudom. Mégis azt hittem az imént, hogy itt folyik az ablakom alatt. És majdnem beleugrottam, úgy kivert a forróság.

— Rettenetes, — mondta a vén kisasszony, s keresztet vetett magára. Talán rossz álmái voltak?

— Rosszak. Bizonyára nagyon rosszak. Vagy jók. Magam sem tudom. Képzelse, Borbála, hiszen magának megmondhatom, maga apró gyermekkorom óta ismer engem, képzelje, meg akartam csálni az uramat.

A vén kisasszony föluggrott, de csak egy pillanatig állt, a térde remegni kezdett s visszarszkadt az ágyra.

— A tekintetes urat? Azt a tekintetes ura? — kérdezte, bár biztosan tudta, hogy róla van szó. Azt a drága, jó embert?

— Azt a drága, jó embert, — ismételte az asszony... De már elmúlt. S most boldog vagyok, hogy ezt valakinek meg is mondhattam.

Borbálát büszkévé tette ez a kitüntetés. Kíváncsian ült vissza az ágyra, várta, hogy mit mond még az asszonya.

— Tudja, Borbála, ez a patikusné jutott az eszembe. És valahogy azt éreztem, hogy ő tisztességtelen, én meg tisztességes asszony vagyok. Az ura elkergette. Most valahol Pesten él, az

isten tudja, miből. Hát csak nem lehet ez az én sorsom?

— Nem. A patikusné rossz asszony. Varrtam a házában.

— Nem érdemes egy férfiert. Nem szabad. Nem mindenki bírja azt ki.

Elhallgatott. Még remegett a szája, még akart valamit mondani, de nem szólt. Az urára gondolt, a ki holnap megérkezik és a paraszt milliommásra, a ki tegnap utazott el. Az ura fekete szemére és a földirtokos acélszurke szemére.

— Milyen a maga szeme, Borbála? — kérdezte hirtelen.

— Sárga, mint a macskáé, — mondta ijedten Borbála.

Malvin elkapta a vén kisasszony fejét, magához vonta, belenezett öreges, sárga szemébe, megcsókolta fonnyadt arcát, aztán aludni küldte.

— Álmos vagyok, — mondta s a fejére huzta a paplant.

Borbála megcsókolta a kezét s kiment a szobából... Malvin feküdt. Kinyújtózott, aludni akart, belebámult a gyertyába, aztán óvatosan; lopva, hogy most már meg ne hallja senki, újra kibújt az ágyból. Megint az ablaknál állt, a Drávát áhította, a szomorú, andalgó vizet, de már nem hallott a susogásból semmit, s azt sem érezte, hogy itt imbolyogna az ablak alatt... Egy férfire gondolt, nagyra, erőse, s egy másikra, a ki kicsiny és szótalan volt, s ez a másik volt az ő ura, s a nagy már senkije sem volt, sem az ismerőse, sem a szeretője, csak egy nagy darab ember, a milyen a parasztfajtából száz és száz megterem a puszta... Szépek a parasztok, — gondolta hirtelen, s én gyáva vagyok, a patikusné pedig bátor volt... Mérgesen becsapta az ablakot, beledobta magát az ágyába s zokogni kezdett a paplan alatt.

— Hát rossz vagyok én? — kérdezte a lelkében valaki, talán az ura hangja.

— Nem, nem vagy rossz.

— Durva vagyok?

— Nem vagy durva.

— Aljas vagyok, részeg vagyok?

— Nem, nem.

— Nem szeretsz már?...

— A paraszt milliommost szeretem.

Ezt hangosan mondta, hogy a nagy, erős, paraszt milliommost szereti. De rögtön utána tette, hogy már elment, s hogy a tegnap becselenség nélkül, s hogy ez a tegnap többé nem tér vissza soha életében... Valami lány tüzes, egy ostobán érzéki delután, távol a susogó víz, butító szellő s egy gyönyörű férfinak a szerelmes szava... És egy ijedt asszonyka... Nem, nem ilyesmi csak egyszer van, egy csodaszép tegnap, regényes és szomorú, s az ember ezen rágódik egész életében, hogy akkor milyen hős volt, milyen nagy vagy milyen örült. És többé soha,

soha nem merné megköczkázni ezt az örült-séget.

Reggel behívta magához Borbálát. Rídeg volt, a tekintetes asszony volt, a ki szereti magát nagyságosnak szólíttatni. Keményen elnézett a vén leány feje fölött s csak ennyit mondott néki: — Az éjjel mondtam magának valamit. Már nem tudom mit, de nem szeretem a pletykákat. A kocsis készen áll. Hazamehet.

Borbála nem sértődött meg. Kezet csókolta az asszonynak és hazament.

Félóra múlva már ő is kocsin ült. A város felé röpültek a lovak. A szél meglebegtette a fátyolát s a kalapján, mint szerelmes galambok, egymásra hajoltak sűgva, reszketve a gyönyörű kócsagtollak... Az ura elé ment, lelkendezve gondolt rá, már két hete nem látta, forrt a türelmetlenségtől. Nógatta a kocsist, a tájak, mint egybeolvadó semmisség tüntek el előtte, a lovak fujtak, a tajték csorgott róluk...

— Tovább, tovább, — sürgette az asszony, előrehajolt s csak nézte, szívtá magába a messzeséget, a várost, az állomást, a vonatot, amelyből ki fog szállni az ő ura, fáradt kis emberkéje, a kinek friss levest és ropogós sült csirkét ad ma ebédre, két pohár ó-bort, finom palacsintát, ebéd után a hintaszékbe ülteti, s ő maga gyújtja meg illatos szivarját... A kertben rózsákat tépdés s a lába elé hinti.

Az ura csodálkozott, hogy elébe jött. Egész éjjel uton volt, össze volt törve, s most még kisebbnek látszott. Malvin ráborult, erősen megcsókolta, ezerféle kérdéssel zaklatta, csacsogott, s mint valami csodát, pogány jó kedvvel körül-tánczolta. Nem mondta, de a forró szemében, a kipirult arcában rajongás volt, bocsánatkérés a tegnapiért, egy semmiért, a mi mégis olyan végtelen sokat jelentett. Szeretett volna meg-alázkodni az ura előtt, bünbánóan, némán, hogy az ura csak a megalázkodást érezze s ne a bünt... A kocsiban hozzásimult, csókolt a borostás arcát, s az ura újra csodálkozott, hogy nem szól, nem panaszkodik, máskor az ilyesmi, hogy nem volt megborotkálvozza, egészen kihozta a sodrából. Belesüppedt az ülésebe, inkább aludni szeretett volna az uton, napsugárban, esőkos szellőben... Aztán lassan kedvre derült, ő is beszélt, színházokról, ragyogó üzletekről, a nagy városról, az új ruhákról, a miket feleségének vásárolt. Eszébe jutott a Dráva, a földekre gondolt, az új birtokosra, a kivel nagy terveik voltak.

— Már elutazott? — kérdezte hirtelen. Malvinnak Borbála jutott az eszébe és megijedt.

— Nem, nem, — igazította ki a férje, — hanem a paraszt milliomos.

— El, — mondta az asszony.

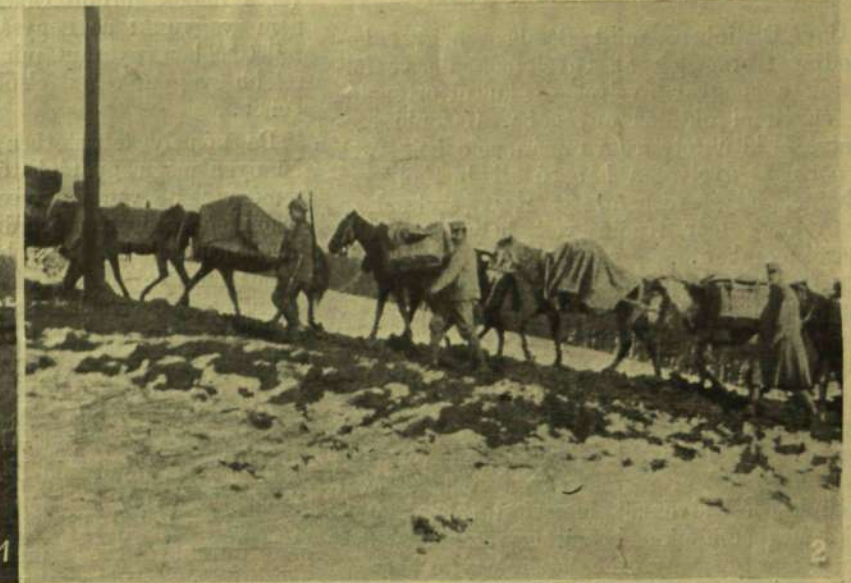
— És kiépti a csatornát?

— A csatornát? Beszél róla. Azt mondta, tízszer annyit érnének a földek, ha a mi postolyánkat összekötné a Drávával.

A férfit izgatta ez a dolog, hazáig erről beszélt, a drága csatornáról, milliókról, az okos parasztról, s most már Malvin is a csatornára gondolt, szótalanul, lassan elhúzódva az urától, s arra, ha még egyszer föl akarná támasztani életében az elmulasztott tegnapot, akkor, ha megbánná, a mit tett, nem kellene félőráig futnia, hogy elérhesse a Drávát, hanem egyszerűen belevethetné magát a csatornába...

JÖN A REPÜLŐGÉP!

1. Magyar gépfegyver-osztag. — 2. Magyar gépfegyveresek a magas hegyeken. — 3. Diadalkapu, melyet az úszkubi bolgárok emeltek a bevonuló bolgár csapatok fogadására. — 4. A bolgárok által rommá lőtt városrész Velezben. — 5. Velez látképe a Vardar felől.

A MI NYELVÜNK.

Úgy Berlinben, mint Bécsben magyar katedrát szerveznek az egyetemen, illetve fölveszik a magyar nyelvet és kulturtörténetet az egyetemi oktatás anyagába. Hasonló szerencse és kitüntetés se a román, se a bolgár, se a portugál nyelvet a háború alkalmából nem érhetné. Egyszerűen azért, mert ezeknek a nyelveknek már régóta volt helyük az előadások sorában.

Ezt minden keserűség és minden ironia nélkül konstatáljuk, mint a hogyan történelmi állásfoglalásunkat ebben a mostani nagy viaskodásban a legkevésbé se befolyásolhatta: a párisi egyetem mutatott-e több értéket kulturánk és nyelvünk méltánylásában, vagy a berlini? Elettünkért és jövőnkért harcolunk azon az oldalon, a melyeknek a diadalával életünket és jövőnkét biztosítottabbnak ítéljük. Megbecsültek-e bennünket ezen az oldalon a mostani nagy próbatételig úgy, a hogyan ezt az igazság követeli: ebben a pillanatban utalni nem idősező. Annyi bizonyos hogy ki semmiesetre se fizették az értéküket. Különböleg lehetne arra alkalom, hogy most kapjunk olyan dolgokat, a melyeket nálunk sokkal kisebb, jelentéktelenebb, értéktelenebb nemcsak nemzetek, de néptörzsek is már régóta megkaptak. Olyanok, a melyek soha se egy Petőfit, se egy Arany Jánost, Jókait vagy Mikszáthot az emberiség egyetemes kulturájának nem adtak.

Teljes joggal rejtelem lehetett ugyan sok gondolkodó agynak: hogyan vallhatják be minden szégyenkezés nélkül, vagy a szégyenkezés frazeológiájának egy hívős közhelyével még híres idegen tudósok is, hogy egy nemzetről, a mely ezer esztendő óta és ma is háromszázezer négyzetkilométernél nagyobb területen él Európa közepében, a mely nagy nevetek adott a kutatásnak, a művészetnek, az irodalomnak, a melynek súlyos történelme van, akadémiaja van és egyetemei vannak — jóformán semmit se tudnak: de bele kellett szoknunk e rejtelembe, mert úgyszólván minden sarkon találkozunk vele. Minálunk a kávéházban is lehetetlenne tette volna magát az az úr, a ki például olyat mond, hogy Lissabon Spanyolországban van, de a művelt nyugaton vidáman, őszintén és minden büntető következtetés nélkül tévesztgették össze diplomás emberek Budapestet Bukaresttel és enyhe fölényességgel mentegették a tévedésüket azzal, hogy mind a kettő Romániában van.

Nem a mi dolgunk haragudni vagy kétségbeesni azon, hogy például a francia középiskolákban nagyon rosszul tanítanak és az ismeretek szégyenletes maturáival bocsátják el a növendékeket. Arról se tehetünk teljesen, hogy a hol nem is voltak tájékozatlanok az emberek felőlünk, ott rosszul, hamisan és sokszor rosszakaratúan tájékoztatták őket. Ez ellen talán tehetünk volna többet, mint a mennyit tettünk: de semmi esetre se annyit, a mennyit most, húsz hónap óta, három millió egyszerű magyar katona cselekedett a külföld felvilágosítása érdekében.

De minden okunk megvan arra, hogy ezért a dísztelen állapotért keményen felelősségre vonjuk — saját magunkat. Azt a szellemet, a mely hosszú idő óta mint egy átkozott, nehéz köd ült itt a lelkekre és utálta és ernyesztette őket. Az elbizakodottság, a dőlyfős góg, a mámoros pagyralátás veszedelmes lélekállapot, a mely mint az a tanulságokban oly zsúfoltan gazdag jelen is tragikus példákval demonstrálja — katasztrófákra vezethet. De az elbizakodottság és az alélt leszereltség között még a legszebb és legtermékenyebb területei vannak a méltányos és józan öntudatnak.

Nem vagyunk olyan határtalan ország, mint a császár birodalma. De olyan kicsi se, mint Montenegro. Nem vagyunk olyan tőkés, mint Franciaország. De olyan koldusok se, mint Portugália. Nem vagyunk a gazdasági és kulturális fejlettségnek abban a magasságában, a melyekben Németország. De túlszárnyaltuk Itáliát. Az alkotmányunk nem olyan régi, mint az angol. De csak az angol régi, mint a miénk. A vasúti hálózatunk nincs olyan sűrű, a milyen Belgiumé volt. De, Belgiumé

sem volt annyival sűrűbb a miénk, a mennyivel a miénk sűrűbb Oroszországnál. Az első nem vagyunk: de nagyságban, jelentőségben, fejlettségben egyaránt minden téren jóval közelebb vagyunk az elsőhöz, mint az utolsóhoz.

De némely tekintetben tagadhatatlan, bár könnyen megmagyarázható és egyáltalában nem reménytelen vagy orvosolhatatlan fogyatkozásunk megismerése jóindulatú, de ideges, sőt idegbajos lelkeket arra bír, hogy a dervisek fanatizmusával rontsanak neki mindennek, a mi nemzeti önértékhez hasonlított. E hiszterias flagellások ama szörnyű fölfedezésük kétségbeesésében, hogy nem vagyunk a legelső; hajnalról hajnalig az önkivület dühével és a kín szent kéjével üvöltözték, hogy a legutolsó vagyunk. Senki se vagyunk. Semmi se vagyunk. A múltunk barbárság, a jelenünk szedelgés, jövőnk — nincsen. A legjobb, a mit az emberiség érdekében tehetünk az, ha elpusztulunk, illetve minél kevesebb akadályt gördítünk e szükséges végzet betelésének útjába.

Ha nincs hivatásunk, természetesen igényeink se lehetnek. És jog nélkül nincs önérték. Lehet, hogy volt egy idő, a mikor a világ közepének és tetejének éreztük magunkat. De mi, nem a legfiatalabb generáció, erre a korra nem emlékezünk. Mi csak a virágcsuhogását hallottuk folyton, a mely prózában és versben kivesszőzött a lelkekből minden ilyen enaiva túltengést.

Alázat és igénytelenség: ez volt a modern proféták parancsa és ki nem fogytak a parancsuk megargumentálásából. Magunknak is el kellett hinnünk, hogy van jövője germánoknak, szlávoknak, latinoknak, románoknak, portugálnak: csak nekünk nincsen. Hát akkor valóban mi az ördögnek tanítanak bennünket a külföldi egyetemeken?

Most aztán a háború megcsinálta a revíziót. Szabad-e áldanunk érte? Nem kell. De minden esetre egy okkal több, hogy mint a végzet elháríthatatlan rendelkezését zúgolódás nélkül elviseljük. E revízióknak már volt előzménye. A diadalmas magyar regimenteknél hamarabb nyomultak be idegen országokba diadalmas magyar szindarabok, könyvek, képek és zeneművek. Olyan produktumok, a melyeket például az oly nagy vehemenciával fölfedezett és kulturállammá avatott Japán se a hadai előtt, se a hadai után nem tudott küldeni: mégis katedrát kapott minden egyetemen.

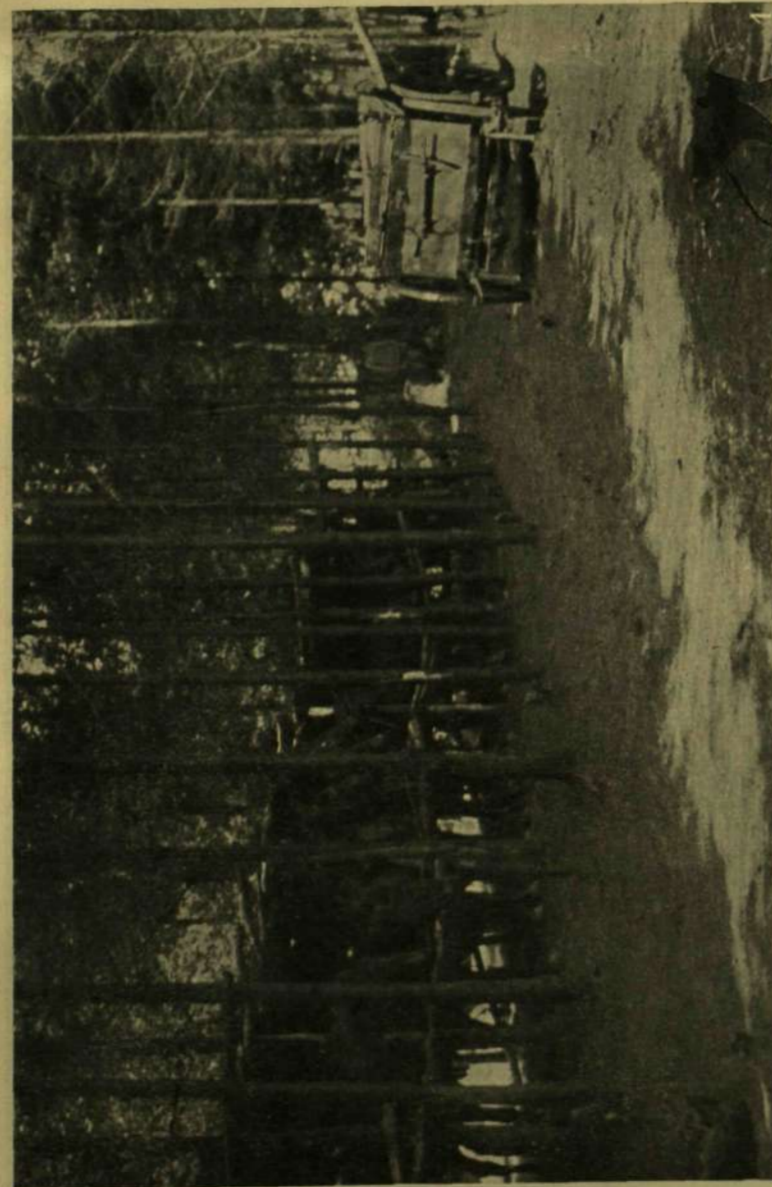
Szívesen és örömmel vesszük tudomásul, hogy immáron minket is tudomásul vesznek. Se többet, de kevesebbet se találunk benne, mint egy nem egészen új adósság törlesztését. De ezt a külföldi példát mi magunk is követhetünk. Berlinben lett katedrája a magyar nyelvnek és történelemnek. Mi is állíthatnánk katedrát: a magyar önértéknek.

Szölliösi Zsigmond.

BARÓ LÜTGENDORF CS. ÉS KIR. ALTÁBORNAGY, A BUDAPESTI CS. ÉS KIR. 31-İK GYALOGHADOSZTÁLY PARANCSONOKA TÖRZSKARÁVAL, EGY ÜTKÖZET Vezetésekor WOLHNYIÁBAN.

Sándor Antal zászlós hadifestő műve a Nemzeti Szalon kiállításán. (A kép, sokszorosított mint műnyomat és képelevezőlap kerül forgalomba és a befolyó összeget egy Budapesten léteztendő katonai jótékony intézmény javára fordítják.)

1. Egy tüzerintég isállója a fenyvesben. — 2. Egy teli találás. — 3. Orosz katona, a kit a miénk polgári öltözetben fogtak el. — 4. Hazatérés a Balogh Rudolf, a bencsére kiküldött munkatársának felvételén.

NÉMET KATONÁK MACZEDÓNIÁBAN.

NÉMET TISZTEK EBÉDJE EGY MACZEDON VÁROS UTCZÁJÁN.

MACZEDÓNIAI KÉPEK. — Jolty Gyula, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

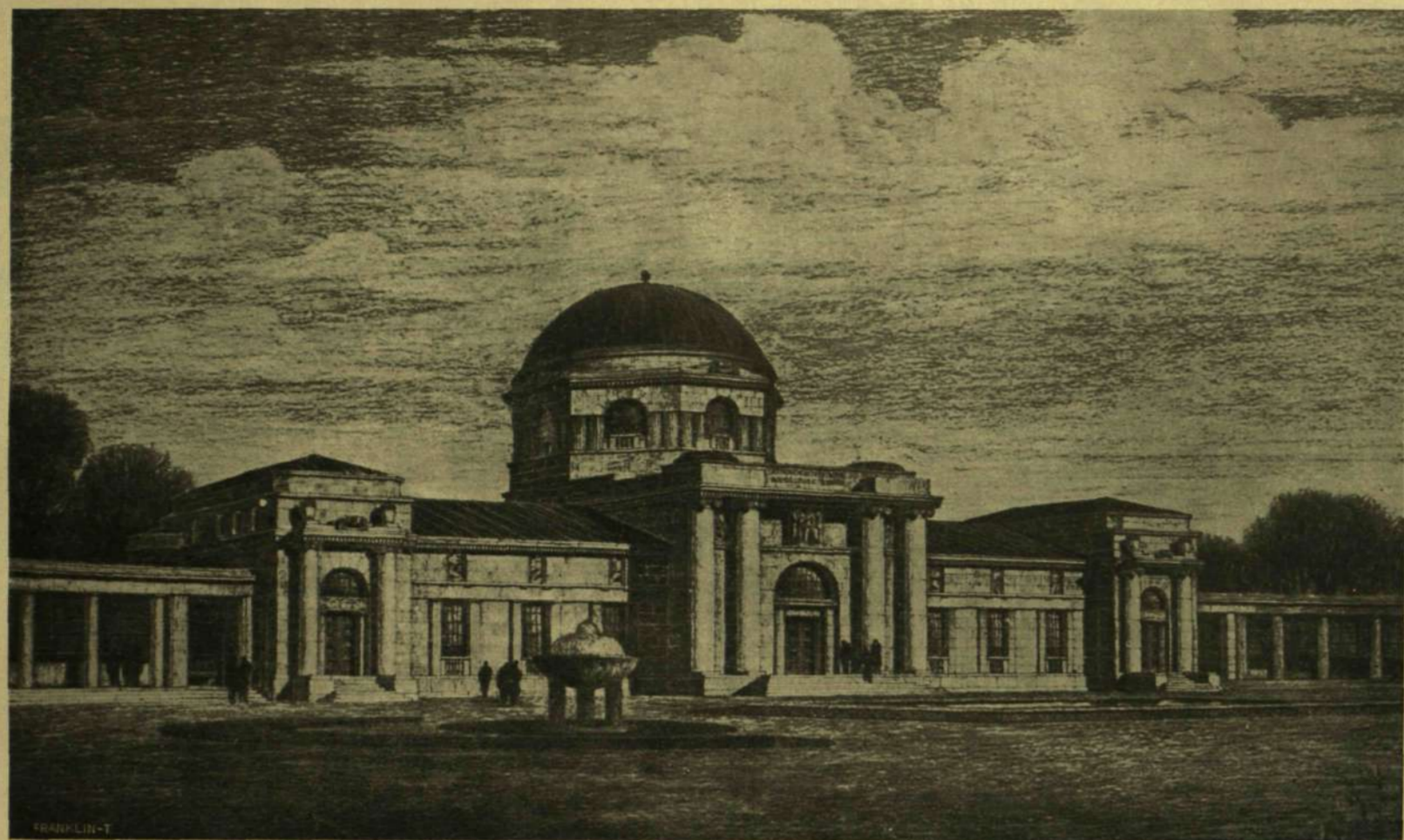

RÉGI TÖRÖK HID A VARDARON VELEZNÉL.

BOLGÁR ÉLELMISZER SZÁLLÍTÓ CSAPATOK A GÖRÖG HATÁR FELÉ.

MACZEDÓNIAI KÉPEK. — Jolty Gyula a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

Hikisch Rezső első díjat nyert pályaműve.

A KEREPESI-UTI TEMETŐBEN TERVEZETT KREMATORIUM NYERTES PÁLYAMŰVE.

AZ ELVESZTETT HAZA.

Regény. (Folytatás.)

Irtta WALTER BLOEM.

A nagybácsi szeretettel huzkodta meg a fiú fulét.

— Ugyan ne tégy úgy, mintha a gyár olyan nagyon érdekelné. És Camille és Berthe! Hiszen a szemédből látom, hogy igazában egészen mást akarsz tudni! Nahát, igen, ő egészséges, jól van, Philomène kuzinod s a lelkekre kötötte, hogy adjam át neked az üdvözlét.

A nyurga liceista erre elpirult a füleig. Papa és Cécile pedig együtt mosolyogtak a bácsival. A strassburgi családfőntartó és a mühlhauseni gyáros legifjabb lánya közötti szívbéli titok már rég ismeretes volt a családban. Miért is ne? Az egészséges családi politika elszázi elv... és a miatt Jean Kűsznek nem volt gondja, hogy az összelőtt tizenegy házért nem kapnak kártérítést. A tizenhétéves fiú mindenképen jó parthie kedvence, Philomène számára. És hozzá még rokon, az ember tudja, mit kap.

Aztán a fiatalok elkísérték a bácsit egy sétára a városban. Jean Kűsz szükségét érezte, hogy teljes terjedelmében ismerje meg a nyomort, melyet a barbárok szülővárosában okoztak. Ideje is volt, mert sajtárságos módon, rövidebb idő alatt, mint a mennyi kellett nekik, hogy a romoknak ezt a világát létrehozzák, a hódítók már nekifeküdtek a romok eltakarításának is. Természetesen a Faubourg des Pierres volt az első cél, a hol a professzor vagyona volt eltemetve. Itt persze még borzalmas állapot volt, de Louis emlékezett rá, hogy három nap előtt még lehetetlen volt a szörnyű törmelék-tömegeken át a Kő-utczában az apai házig eljutni s a bácsinak, a kinek a fiú ezt elbeszélte, szóltan álmélkodással kellett elismernie az új közigazgatás roppant teljesítményét. Az egész utca mintha már ki lett volna söpörve. És a gyászosan borzalmas romok előtt, a meztelen, tüztől megfeketült házfalak előtt négyherekű taligák egész parkjai állottak, szláv és olasz beszédű munkások egész hadserege hordta ki a házak belsejéből a törmelék tömegeit. Cécile hangosan elsírta magát és a mühlhauseni nagyiparos is ökölbe szorította kezét: — Bougres! sales bougres!

És mégis, neki, a gyakorlati élet, a határozott, elszánt cselekvés emberének imponált a céltudatos tisztogató munka roppant teljesítménye. Honnan kerül ez már ma, a körülzárás után öt nappal? Nyilvánvalóan már jócskán a város eleste előtt megtettek erre minden intézkedést. És Jean Kűsz magában azt kérdezte, hogy ha a hadi szerencse úgy akarta volna, hogy Strassburgot az utolsó pillanatban fölmentik a franciák? Az ördög vigye, — de azt már mégis meg kell vallani, minden kavics ott állna még, a hol az utolsó ágyulövés után — és még néhány hónapig ott heverhetne.

És mindenütt, mindenütt ugyanaz a kép. A pusztulás túlhaladta a mühlhauseni és a várokozásait. A csatornától északra levő egész városrész merő romhalmaz volt. Csak a pályaudvartól keletre maradt meg mintegy tévedésből néhány régi ház. Ezenfelül a pusztulás a csatorna déli partjára is áterjedt s csaknem az egész részt, a mely a Broglie-térről északra van, lerombolta. A színház: néhány ingadozó kőfal, magasan megteleve bűzös törmelékkel. A prefektúra: üres, szárnalmas romja egykori szépségének, a kert csodaszép régi fáit leégették a lángok, a fal mellett kormos feketén fázott Leroy-Marnesia, az 1849-iki prefektus szobra. És a mikor Jean Kűsz a Münster megcsonttatását látta, újra átkozódni kezdett:

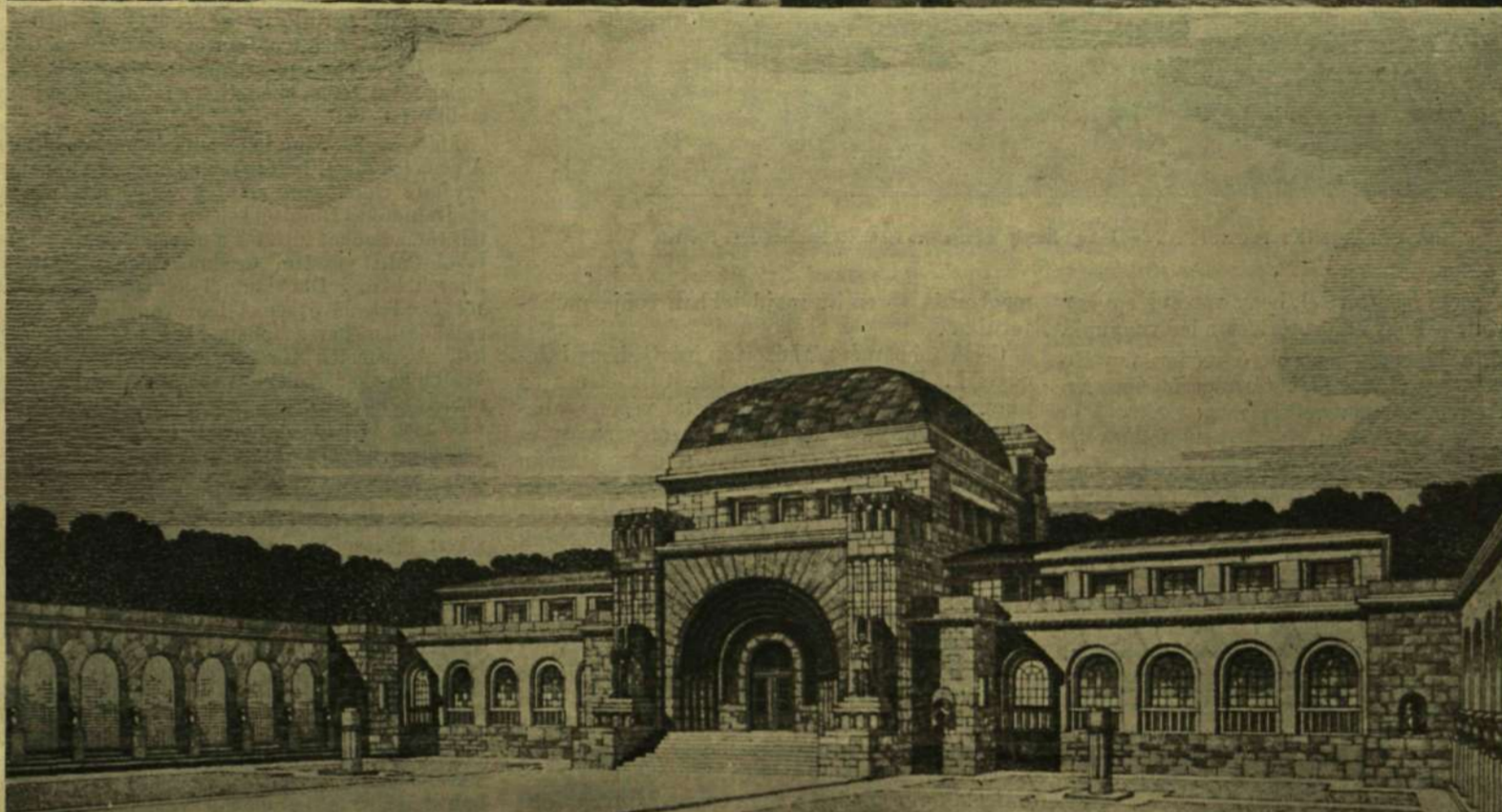
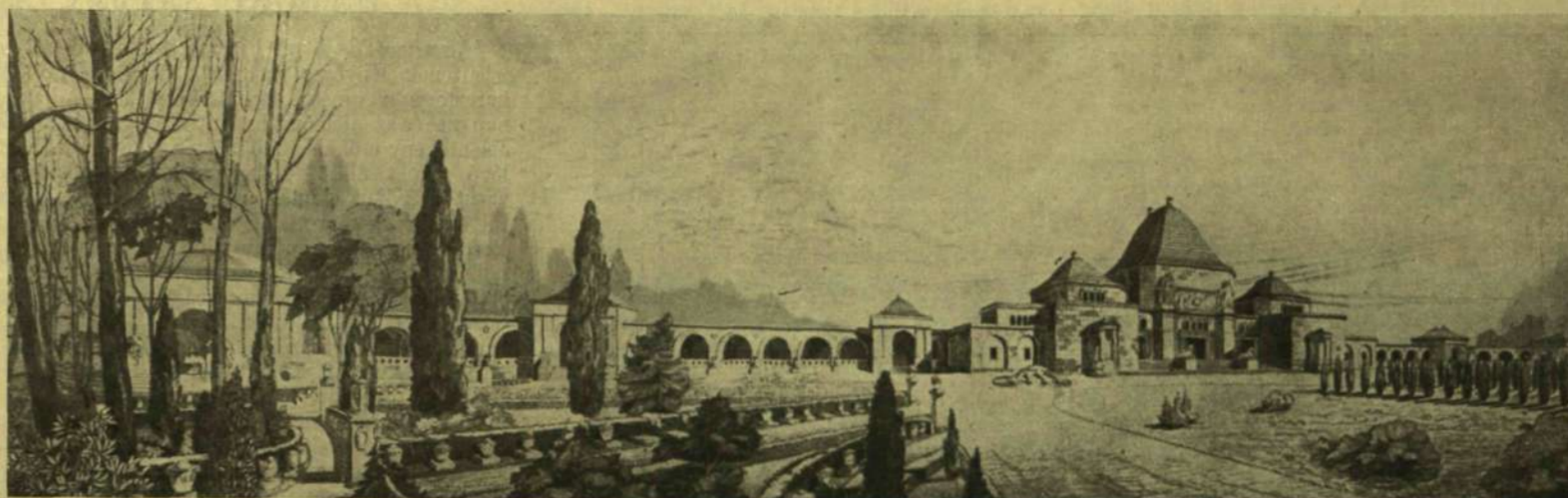
— Oh, a gyalázatosak — oh, a nymorultak! Ezen közben mindenütt ott lehetett látni ezeket a gyalázatosokat, ezeket a nyomorultakat, a mint nyugodtan és céltudatosan munkához láttak. Mindenütt fényképezések állottak és lefényképezték a romokat, építészek és biztosító szakértők egész bizottságai voltak munkában, hogy megállapítsák a károkat, az okvetlen szükséges lebontások mértékét s a fenntartó hatót faszölőpökökkel és támaszfalakkal megtámasztották. Az Aubette sarkán az őrszobából, a mely előtt évszázadok óta mindenféle képzeltet franczia egyenruhák parádeztak, most bánatos német katonanóták hargoztak s egy pickehaube állt őrt fekete-fehér-pirosra festett faköpponyeg előtt, mosolygó lelki nyugalommal tette hallatlanná az utcai gyerekek igazi strassburgi tájzólással feléje szórt csúfolkodásait és habaszerű szabatos fogásokkal tiszteltet a sok katonatiszt mindegyike előtt, a kik részint téletlenül sétálgatva, részint sietve és szorgoskodva jártak ide-oda a Hôtel de la

Maison Rouge s a lefoglalt és katonai irodákká átalakított állami épületek előtt a Rue Bruléében. Mintha ezer tevékeny szellemesce suhogott volna ide-oda a régi utcákon át, hogy rövid idő alatt olyan fekete-fehér-pirosra fessék az egész várost, mint a vadonatúj faköpponyeg az Aubette előtt.

Mialatt azonban a nagyiparosban egyre nyomósabban jelentkezett valami tompa tisztelet, az unokaöccse és huga lépésről-lépésre csak gúnyolódó hajlamuknak találtak anyagot. Halatlan komikusok ezek az esetlen népfölkelők bozontos szakállukkal, lepényszerű lapos sipkájukkal. Mindenütt csoportokban álltak és olykor, java beszéd közben hirtelen borzasztó dobogással kapták össze hatalmas csontjaikat, valahányszor mellettük ment el egy-egy tétlenül csavargó tejeles szájú hadnagyocskó... de egyenesen hasra kellett esni a nevetéstől, mikor egy-egy őrszót ment végig az utcán, két ember egymás mögött ünnepélyesen komoly léptekkel, s ha egy tiszttel találkoztak... abban a pillanatban az elől menő katona valami parancsszót ordított s ugyanakkor mindkét ember egy nyaktörő fejfördulattal a följebbvaló felé fordította arczát és egyúttal lépett tartva a hasuk magasságáig vetették lábukat s úgy lecsapkodták a kövezetre, hogy attól kellett tartani, a házak kiegészít, előredől falai hirtelen be fognak omlni... Szóval minden, a mit az idegenek tettek, ostoba, izetlen, furcsa és nevetséges volt... és ha Louis elképzelte azt a lehetőséget, hogy valamikor majd talán belőle is megpróbálnak ilyen megabrikolt, akaratlanul és mechanikusan dolgozó, drótrajzáró bábut csinálni — akkor felforrott benne minden.

Különösen a tisztek háborították fel merev, arcgáns tartásukkal, orruk át való beszédükkel, a mely metsző élességűvé lett, valahányszor valami parancsot adtak ki egy alájuk rendeltnek. Teringgettét, akkor a francia tisztek mégis csak más legények, könnyűvérű, vidám fickók, a kik maguk is étek, másokat is élni hagytak és nem pislogtak körül minden lépésnél gyanakodva, vajjon minden alája rendelt előírásos, merev tisztelettel mered-e meg s minden civilista tiszteletteljesen kitér-e útjukból... A vidám, gúnyolódó Elzász gyermekei előtt mindez rémesen butának és nevetségesnek tetszett s nem volt vége a nevetésnek és viccelődésnek...

— Nos, az öreg Joséphine majd eligazít mindent — csak nem fogsz te magad azért a nyolcz fizköért nekilátni a tűzhelynek...
— De a tisztek, bácsi!
— Ezekkel ne legyen semmi gondod, — ezek csak kvártélyt kapnak, kosztot nem — együtt étkeznek a hotelben. — Mühlhausenben legalább így volt.
— Akkor is, — nem hiszi, hogy legalább ma meg kellene őket hívni...
Az elszázi vendégszeretet ösztöne volt ez, a mely a patricius-lányban még az ellenséggel szemben sem tagadta meg magát.
— Kelleni nem kell... de ha mégis megteszed — az apád a maire... mindenesetre hasznos lehet.
— És én azt hiszem, úgy is illik — döntött Cécile. — Mégis csak uri emberek... és ha arra gondolok, hogy szegény Adrienem talán odaát a poroszoknál...
— Hadifogoly? — fejezte be a mondatot a bácsi. — Légy meggyőződve, akkor nem szab nekik német családi asztal alá dugni a lábát.
— De mégis, talán tessz vele odaát valaki valami jót... úgy érzem, ezt meg kell szolgálni azzal, hogy a legyőzövel oly jól bánok, a menyőnyire csak lehet...

Reizer I. második díjat nyert pályaműve (alul). — Almási Balogh Loránd harmadik díjat nyert pályaműve (fölül).

A KEREPESI-UTI TEMETŐBEN TERVEZETT KREMATORIUM NYERTES PÁLYAMŰVEI.

Csak egy dolog maradt rejtélyes: hogy lehetséges, hogy ezek előtt az automaták előtt Franciaország császári hadseregei összeomlottak és Franciaország császári trónja rombadőlt?

Egyszerre csak Cécile kivette a kis óráját, kicsit felkiáltott és összecsapta a kezét:

— Uram Isten, én itt kóborlok a városban és odahaza tele van a ház vendéggel — persze kéretlen és nem szívesen látott vendégekkel, — de mégis csak vendégek... Hamar, hamar, haza, bácsi!

— Nos, az öreg Joséphine majd eligazít mindent — csak nem fogsz te magad azért a nyolcz fizköért nekilátni a tűzhelynek...

— De a tisztek, bácsi!
— Ezekkel ne legyen semmi gondod, — ezek csak kvártélyt kapnak, kosztot nem — együtt étkeznek a hotelben. — Mühlhausenben legalább így volt.

— Akkor is, — nem hiszi, hogy legalább ma meg kellene őket hívni...
Az elszázi vendégszeretet ösztöne volt ez, a mely a patricius-lányban még az ellenséggel szemben sem tagadta meg magát.

— Kelleni nem kell... de ha mégis megteszed — az apád a maire... mindenesetre hasznos lehet.

— És én azt hiszem, úgy is illik — döntött Cécile. — Mégis csak uri emberek... és ha arra gondolok, hogy szegény Adrienem talán odaát a poroszoknál...
— Hadifogoly? — fejezte be a mondatot a bácsi. — Légy meggyőződve, akkor nem szab nekik német családi asztal alá dugni a lábát.

— De mégis, talán tessz vele odaát valaki valami jót... úgy érzem, ezt meg kell szolgálni azzal, hogy a legyőzövel oly jól bánok, a menyőnyire csak lehet...

A bácsi gyöngéden megsimogatta a leány izgalomtól izzó arczát.

— A noblesse még sohasem ártott, lányom. Azt határozották tehát, hogy meghívják asztalukhoz a «barbárok»... nem valami fényes ebédre — ezt először be se lehetett volna szezezni, másodsor meg túlságos megtiszteltetés is lett volna nekik... De a család estebédjében részt vehetnek... s erre egészen szertartástalanul fel is szólították őket az öreg Joséphine útján, a ki egyszerűen megmondta az uraknak: este nyolcz órakor lesz a vacsora...

A család az ebédlőben volt összegyülekezve, a papa kivételével — a szegény persze megint késő estig a mairien ül.
— És a praxisa? — kérdezte a bácsi. — Ki látja el azt?
— Hát, ezen a kolléga uraknak kell megkönyörülnök...
— Szép kis ügy...

Ekkor jelentette be magát a két porosz úr nagyon ünnepélyesen, Jean útján.

Most ünnepesebben jobb modoruknak látszóttak, meg voltak mosakodva, megfésülve, a szakálluk meg volt nyeseve, hosszú nadrágban, cipőben, a kabátjuk ugyan foltozott és kopott volt, de gondosan meg volt kefélve. Mind a kettőnek egy fekete, ezüstszerű kereszt függött a kabátján, fehérszélű fekete szalagon. Még egyszer megmondták a nevüket; formás, merev meghajlással, nyilvánvalón kissé feszélyezte őket, hogy francia családban kell étkezniök.

— Mademoiselle — mondta a franciaül jobban beszélő Eggermann hadnagy — semmikép sem számítottunk a megtiszteltetésre, hogy ön meghív asztalához. Önök nem tartoznak miniket kosztal ellátni és én ezt kifejezetten meg is mondtam az öreg hölgynek, a ki oly szíves

volt szeretetreméltó meghívását közölni velünk. Mivel azonban ő ragaszkodott a kívánsághoz, hogy mi az asztalukhoz jöjjünk, — hát itt vagyunk...

— A bátyám, — felelt Jean Kűsz a házikisasszony helyett, — a bátyám, mint a város feje, teljes egyetértésben óhajt élni az urakkal, a kik Strassburg sorsát kezükben tartják. Ennek jeléül kérte önöket, uraim, hogy ma este legyenek a vendégei.

Cécile helyelyt kínálta őket. A poroszok kissé elfogultan ültek le.

Eggermann hadnagy udvariasan beszélgetni kezdett Cécilevel, a ki élénken és szívesen felelt... Ez alatt mindig a távollevő jóbarátokra kellett gondolnia... Micsoda különbség: ez a zsemlyeszöke erőszakoltan szeretetreméltó, merev, revesző szavú fiatalember, horpadozott gombú, kopott katona-kabátjában, magas, átzizadott, elázott gallérral — és ő — ő, a kin a zsinóros kabát és az aranyos sisak úgy állott, mintha rá lett volna növe s minden csupa könnyed biztonság és fesztelen kedvesség rajta...

Maschke alezredes úr csak nagy kínal tudott néhány szót váltani Jean úrral. Hamarosan kiderült, hogy Maschke úr a háború kitérősekor már nyugalomban volt és önként jelentkezett aktív szolgálatra, hogy átvegye egy landwehrezred parancsnokságát. Eggermann úr, a ki a königshofeni titkózetben kapott fejsebe, miatt kórházba került ezred-adjutánst helyettesíti, egyáltalán landwehr-tiszt, a polgári életben törvényszéki bíró Berlinben.

— Nagyon kellemes érzést szerez nekünk az önök szeretetreméltó fogadása, mademoiselle — mondta a hadnagy. — Azt látszik bizonyítani, hogy reményünk bevalik: hogy itt nem vagyunk ellenséges országban — hogy Strassburg polgár-

A HÁBORÚ NAPJAI.

Március 23. A mi harczeréink egyikéről sem jelentenek lényeges eseményt. A németek keleti harczerén az oroszok legerősebb támadásaitak tegnap este és az éjjeli órákban intézték a németek ellen. Jelentékeny erővel több ízben a jakobstadti hídfőn lévő német állások ellen, a mitau—jakobstadti vasút mindkét oldalán, négyszer pedig a Vidsytől északra lévő vonalak ellen törték elő. Míg a Postavtytól északnyugatra húzódó arcvonalon, a hol a beszállított foglyok száma 14 tisztre és 889 főnyi legénységre emelkedett, különösen szerfelett véres veszteségeik következtében nagyobb támadási kísérletekről lettek, addig a Narocz- és a Vismiev-tavak között ismétlenül újult erővel intézték rohamot. A harcba vetett nagy ember- és lőszeranyagok e támadásokban, valamint más pontokon ismételt elszigetelt vállalkozásaikban sem szerezhetők az oroszoknak a legkisebb előnyt sem a tántoríthatatlan német védelemmel szemben. A nyugati harczerén a németek az avocourti erődön elért sikert a Haucourtól délnyugatra húzódó hegygerincen a francia támaszpontok elfoglalásával teljesebbé tették s mintegy 450 foglyot szállítottak be.

Március 24. A mi harczeréinket nincs esemény. A németek keleti harczerén az oroszok nappal csak egy erős előretörésre szánták rá magukat, a jakobstadti hídfőnél Busottól keletre, az éj folyamán ismételt támadásokat intézték a németek ellen a mitau—jakobstadti vasutól északra, valamint rajtatűst kísértek meg Dünaburgtól délnyugatra, a Vidsytől északra lévő német harcvezetési ellen intézték szakadatlan heves rohamokban merítik ki erejüket. A németek tüzeben összes támadásaik legkésőbb az akadályok előtt súlyos embervesztésekkel megálltak. Tovább délre újabb támadás nem történt. A nyugati harczerén a Champagneban, a somme-py-souaini uton az Argonneokban, a Maas területén és a Moselig a tüzéségi harcok hevesége részben jelentékeny fokozódott. Haucourtól keletre a németek a tegnapelőtti sikert kibaszálva, még néhány árkot megszálltak, miközben a foglyok száma 32 tisztre és 579 főnyi legénységre emelkedett. Február 29-én az Eszaki-tenger északi részében a «Greif» német segédcirkáló és három angol cirkáló, valamint egy torpedóromboló közt ütközés folyt le. A «Greif» az ütközés folyamán egy nagy, körülbelül 15 000 tonnás angol cirkálót torpedó lövéssel elsüllyesztett és végül önmagát a levegőbe röpítette. A hajó legénységéből 150 ember az angolok hadifogságába került. Az angolok, a kik az esetet a legszigorúbb titokban tartják, a külvilágtól való minden érintkezést elzárják őket. A balkáni harczerén Guevgheli vidékén a Vardar mindkét oldalán a legutóbbi napokban több ízben tüzéségi harc keletkezett, a melynek különös jelentősége nem volt. Egy ellenséges repülőgépből, a mely a Doiran-tóttól nyugatra lévő Voloveczt megtámadta, a harc folyamán egy repülőgépművet lelőttünk. A tóba zuhant.

Március 25. Az orosz harczerén a Strypa mentén Burkanowtól északkeletre honvédszázatok egy erős orosz támadás visszaverése után behatoltak az ellenség árkaiba és szétrombolták a védőműveket. A németek keleti harczerén Jakobstadttól nyugatra az oroszok friss szibériai csapatok harcbevetése és erős tüzéségi előkészítés után ismét támadtak, támadásuk azonban súlyos veszteségeik mellett összeomlott. Kisebb előtöréseket Jakobstadttól délnyugatra és Dünaburgtól délnyugatra a németek könnyűszerrel visszautasítottak. Az ellenségnek Widsytől északra a német arcvonal ellen éjjel is ismételt összes erőfeszítései szintén teljesen eredménytelenek maradtak. Tovább délre a Narocz-tó vidékén az ellenség tegnap ágyúzásra szorított. A nyugati harczerén a Maas-területen különösen erős tüzéségi harc volt, a melynek folyamán Verdun az ágyútüztől lángba borult. A balkáni harczerén újabb repülő-támadás alkalmával egy ellenséges repülőgép légi harcban a két harcvezetési vonal között elpusztult, a hol a németek ágyútüze elpusztította.

Március 26. A németek keleti harczerén az oroszok sem a jakobstadti hídfőnél, sem Vidsytől északra nem ismételték meg támadásaikat. Több a nap folyamán Dünaburgtól délnyugatra és délre megkísérelt előretörés már messze a német akadály előtt megfiúsult. A Postavtytól északnyugatra fekvő német arcvonal ellen és a Narocz- és Vismiev-tó között az ellenség éjjel nagy erővel, de eredménytelenül és nagy áldozatok mellett újra megkezdte a harcát. A nyugati harczerén Vermellestől északkeletre előző éjjel véghezvitt robbantásunk jó eredményét sikerült tegnap megállapítani. A robbantási tölszerben fekszik egy ellenséges páncélos megfigyelőhely. Több angol fedezék elpusztult. Neuvilletől északkeletre egy kis német osztag sikeres robbantás után az ellenség állásába felderítő előretörést hajtott végre tervszerűen és foglyokat is hozva magával, tért vissza. A De la Pompelle erőd vidékén (Reimstól

délkeletre) megkísérelt francia gáztámadás eredménytelen maradt. Az Argonneokban és a Maas-területen a tüzéségi harc helyenként nagyon heves lett. A Caillette-erdőben (Douaumont erőd-től délkeletre) lefolyt éjjeli kézitusák csapatainkra néző jó eredménytel végződtek. Cellestől északkeletre a Vogezeiben egy terjedelmes robbantás által az ellenség magának okozott jelentékeny kárt. Állásunk sértetlen maradt. St. Quentinél egy angol kétfedélű sirtetlenül kezünkbe került. A Caillette-erdőben egy francia repülőgép légi harc után lezuhant és összemorzsolódott. Két anyahajóról, a melyeket egy cirkálóraj és egy torpedórombolóraj kísért, tegnap reggel öt angol vízrepülőgép felszállott, hogy Észak-Schleswigben léghajótelepüket megtámadja. Az idejében értesített védők a Sylt szigeten és attól keletre nem kevesebbet mint három közülök, köztük egy francia repülőgépet leszállásra kényszerítettek. A bennlők, négy angol tisz és egy altisz fog-ságunkba estek. Bombákat csak a Hoyer-zslipl vidékén dobtak le. Kárt nem okoztak. Az orosz harczerén az orosz tüzéség a Doberdo-fensiket, a Fella-szakaszt és a tiroli harcvezetési egyes hadállásait tűz alatt tartotta. A Plöcken-szakasztól keletre csapataink egy orosz állásba benyomultak. A Sugana-völgyben Martenél az ellenségnek egy támadását utasítottuk vissza.

Március 27. A németek keleti harczerén az oroszok a Hindenburg táboragy parancsnoksága alatt álló harcvezetési ellen tegnap különös heves-séggel újították meg támadásaikat. Így a keleti harczerén eddig példátlan ember- és lőszeranyag-súlyos harcbevetésével törték a német vonalakra Jakobstadttól északnyugatra. Ennek megfelelő veszteségeket szenvedtek a nélkül, hogy bármiféle eredményt értek volna el. Velikoje Selónál (Vidsytől délre) a német előcsapatok sikeres harcban 57 orosz fogtak el és két géppuskát zsákmányoltak. Az oroszoknak a Postavtytól északnyugatra lévő német állások ellen irányuló ismételt erőfeszítései teljesen megfiúsultak. Miután a Narocz-tóttól délre három orosz hadtest részeinek többszörös erős támadását visszavertük, nyugati-poroszoszati erzedek Mokrzycczénél ellentámadásba mentek át, hogy visszazserezék azokat a tüzéségi megfigyelőhelyeket, a melyeket harcvezetési ellen március 20-dikán történt visszahajlítása alkalmával elvesztettek. A vitéz csapat feladatát teljes mértékben megoldotta és e közben, valamint az ellenséges támadások elhárítása alkalmával 21 tisz és 2140 főnyi legénységet elfogtak és számos gép-

puskát zsákmányoltunk. Repülőink a dűnaburgi és vilejki vasuti állomásokra és a baranovicsi—mínszki vonalon lévő vasuti építményekre bombákat hajítottak. A nyugati harczerén az angolok ma reggel nagyterjedésű robbantással (több mint 100 méternyi hosszúságban megrongálták a St. Eloi melletti német állást. (Yperntől délre) és veszteségeket okoztak az ottlévő századnak. A Vermellestől északkeletre és keletre fekvő vidéken aknasharcban a németeknek sikerei voltak és foglyokat ejtettek. Tovább La Boissetől délre (Allertől északkeletre) gyengébb angol osztagokat tüzelésükkel megakadályoztak abban, hogy állásuk ellen elnyomuljanak. Az angolok az utolsó napokban ismét lövöldöztek Lens városát. Az Argonneokban és a Maas-területen a tűzharc csak átmenetileg gyengült. Az orosz harczerén tegnap a harcvezetési vonal több helyén heves harc folyt. A görzi hídfőnél csapataink a Podgora-magaslatok északi része előtti egész ellenséges állást elfoglalták. Itt 525 olaszt, köztük 13 tiszat fogtak el. A Plöcken-szakazon az ellenség erőiteseit állítva a harcba, hasztalan törekedett arra, hogy tőle elfoglalt árkaikat visszahódítsa. A harcok terjedelme növekedett és egész éjen át tartott a küzdelem. A tiroli harcvezetési ellen a tüzéségi harcok folytak. Az orosz tüzéség Caldona-t vette tűz alá (Sugana-völgyben.)

Március 28. Bojantól északra az oroszok, miután akadályainkat helyenként felrobbantották, ismételen megkísérelték, hogy állásainkba behatoljanak. Az összes támadások az ellenség tekintélyes veszteségei mellett vertük vissza. A Strypa torkolatától északkeletre orosz osztagoknak éjszakai előnyomulási kísérlete már az előtérben lévő akadályok hatásán hiúsult meg. A besszaráiai harcvezetési ellen Olykánál az ellenség tüzéségi ellenében tüzelt. A németek keleti harczerén az oroszok a Postavty mellett álló német csapatok ellen újabb friss tömegeket hajtottak előre. A saarbrückeni hadtest csapatai az ellenség minden támadásával szemben vitézi kitartanak. Az oldalukon harcoló brandenburgiak, hannoveriak és halleiak előtt az ellentel igen súlyos veszteségei mellett törték meg két orosz hadosztálynak egymást hullámszerűen követő támadását. Úgyanez a sors érte az oroszoknak éjjel is megismételt kísérleteit, a melyekkel a Mokrzyccze mellett elvesztett terület akarták visszahódítani. A nyugati harczerén St. Eloitól délre élénk közelharcok fejlődnek az angolok által robbantott tölszerék körül és a csatlakozó vonalakon. A Maas mindkét oldalán hu-

zódo harcvezetési helyzetéről nincs újabb jelenteni való. Az orosz harczerén a görzi hídfőnél a harcok tovább folynak. A doberdói fensik szakaszon is mindkét rész tüzésége élénk tüzelést kezdett. Olasz részről a Monte San Michele északi lejtőjén és San Martinóval támadásokat kíséreltek meg, a melyeket azonban könnyen vertünk vissza. Selztől keletre a harc még folyik. A Plöcken-szakazon is megfiúsult az ellenség összes támadásai. A derek karinthiai 8-ik számú tábori vadászszázalaj harcvezetési ellen több mint 500 orosz hull fekszik. A tiroli harcvezetési ellen a tüzéségi harcok csak a Judikáriákban voltak élénkebbek, mint rendesen. Mivel hogy Venezia tartomány területén az Isonzo-hárcvezetési ellen irányuló élénkebb vasuti forgalmat állapítottunk meg, repülőink az ottani vasutat néhány építményére bombákat dobtak. A balkáni harczerén egy német léghajóraj bombázta Szaloniki új kikötőjét, a petroleum-kikötőt s a várostól északra elterülő ellenséges tábor.

Március 29. Tegnap a repülőik tevékenysége mindkét fél részéről meglehetősen élénk volt. Több ellenséges légi járművet tüzelésükkel és saját repülőink visszatérésre kényszerítettek. Egy orosz kétfedélű repülőgép, melyet tüzéségünk lött le, Bucactól keletre az ellenség vonala mögött zuhant alá. A repülőik bombái nálunk semmiféle kárt sem okoztak. A mi repülőink néhány, az orosz harcvezetési ellen községre lövésesen és megfigyelt eredménytel dobtak bombákat. Egyébként nincs nevezetesebb esemény. A németek keleti harczerén meg az oroszok tegnap támadásaikat az északi szakaszon nem ismételték meg, addig a Narocz-tóttól délre éjjel-nappal folytatták hiábavaló erőfeszítéseiket. Csapataink részben szuronyharcban hétszer verték vissza az ellenséget. Német repülő-rajok jó eredménnyel dobtak bombákat ellenséges vasuti építményekre, különösen a holodocsóni vasuti állomásra. A nyugati harczerén St. Eloitól délre kézigránát-harcban a németek ismét elragadták az angoloktól az egyik állásunk megszállt robbantási tölszerét. A Maas balpartján csapataink Malancourtól északra mintegy 2000 méter szélességben csekély veszteségeik árán rohammal elfoglalták a több vonal mélyéig francia állásokat és a falu északnyugati részébe is benyomultak. Az ellenség sebesületlen foglyokban 12 tiszat és 486 főnyi legénységet, valamint 1 ágyút és 4 gépfegyvert hagyott kezünkön. Ezuttal kétségtelenül megállapították, hogy a francziák ezen a csatlakozó vonalakon. A Maas mindkét oldalán hu-

SÁTORLAP MINT ESŐKÖPENY. — Balogh Rudolf, a harostérre kiküldött munkásaink felvétel.

sága még sem felejtette el, hogy városuk egykor német volt, — hogy német terület, a hol vagyunk.

Cécile, a ki eddig lekötözött módon figyelte szomszédja konvencionális társalgását, hirtelen gyertyagyenesre merevedett meg.

— Tökéletesen téved, uram és talán jó is, ha ezt előre világosan megtudja. Strassburg francia város s ebben a házbán francia érzésűek vagyunk szívünk legmélyéig. Ha ebben még kételkednek, csak nézze meg a képeket ezeken a falakon.

— Ezt már meg is tettem, mademoiselle és ez a látvány nem oly szokatlan nekem, a hogy gondolná. En születésem szerint Rajna-vidéki vagyok — a rajnai tartományok csak 1815-ben lettek poroszszá — muszaj-poroszsza, a hogy nálunk odahaza mondják. — Családom idősebb generációiban találhat a lakberendezéseket, melyek az önkéhez az összetévesztésig hasonlítanak.

— Igazán? És ott ép úgy éreznek Franciaország iránt, mint mi?

— Úgy éreztek, mademoiselle — úgy éreztek, csaknem a mi időnkig... a düppeli és sadovai napokig... és a mi francia sympathia ezután is maradt az idősebb nemzedék szívében — a legközelebb mult két hónap végkép kioltotta. Ma a rajnai tartományi tősgyökeres német és türihetően porosz — s reméljük, így lesz egykor... Itt megakadt.

— Hogy így lesz Elzászszzal? Csalódní fog, uram! — mondta Cécile szikrázó szemmel. — En nem ismerem a rajnai tartomány történetét — a miénket ismerem s ez Franciaországgal kötött minket össze — felbonthatatlanul, mindörökre!

— Ezt sajnálnám — vélekedett a landwehr-hadnagy. — Sajnálám különösen az önk érdekében. Mert akkor az elővendő évtizedek nehéz szenvedés idői lennének az Elzásznak. De bocsásson meg, mademoiselle, ha jobbnak látom ezt a beszélgetést megszakítani — kezd mindkettőnkre nézve kínossá válni. Ne akadna számunkra kevésbé veszedelmes téma? Igyekezni fogok...

Jean az ebédő ajtajánál állt, libériában, kifürkészhetetlen korrek arccal, akár egy komornyik a Tuileriákban.

— Mademoiselle est servie. Cécile könnyed mosolylyal állott fel s ujjá hegyét rátette Maschke úr színehagyott kék kabát-ujjára. Gondolatai azonban a másik úrral foglalkoztak. Mégsem olyan utolsó, gondolta magában. Tulajdonképen egész másnak képzeltem a barbárokat.

A kis asztaltársaság hamar csoportosult. A háziasszony helyét az asztalfőn Cécile foglalta el biztos magától-értetődéssel és könnyed mozdulattal jobbán mutatott helyet gavallérjának, a hogy ez elzászi szokás szerint illet. Maschke úr azonban engedelmet kért, hogy ezt a megtisztelt helyet átengedhesse adjutánsának.

— Az én orosz francziáságom, mademoiselle —

megbocsát — ez itt majd jobban tudja mulatni...

Cécile némán és zárkóztan intett, hogy beleegyeznek. Baloldalára Jean bécis intette s az alezredes e mellé került. Az asztal végén szabadon maradt egy hely a házigazda számára és Louis, a kit égetően érdekelt a dolog, némán figyelve ült kurta fekete, széles fehér gallérúnnepi kabátjában, szemét nyugodtan és rosszmájúan jártatva körül, szemben az idősebbik vendéggel és az ifjabbik mellett.

A porosz urak kimondhatatlanul jó érzést eláruló pillantást váltottak. Az alezredes megpróbálta töredezett francziáságával megmagyarázni, hogy nagyon kellemes érzés egy katoná embernek, hat hónapi táborban és futó-árkokban való élet után végre megint családi asztalnál és egy szeretetreméltó hölgy társaságában ülni. Eggermann úr jóval ügyesebben fejtette ki ugyanazokat a nem épen világos értekezéseket, melyek az önkéhez az összetévesztésig hasonlítanak.

— Csizolt üveg-kancsokból vérvörösen csillogó ottrotti bor siklott az aranyszélű poharakba és a porosz urak kissé fölemelkedtek helyükről, hogy kocziinsanak az asztal fiatal úrnőjével. Ez derekas kortyot ivott, de az arca nyugodt maradt s egy pillanatra csönd állott be, mialatt az idegenek áhitatos ünnepellességgel kanalazták ki levesüket. A testvérek rosszmájú vidámsággal néztek szembe egymással, mikor az alezredes kabátja negyedik és ötödik gombja közé akasztotta szalvétáját.

Az öreg Joséphine tökéletes polgári vacsorát varázsolt össze, mintha nem egy hetek óta minden élelem-szállítástól elzárt városban lettek volna, hanem valahol a világ középpontjában. Az idegenek arca sugárzott és hamar nekipirosodott. És Eggermann úr úgy nekiindult az udvarlásnak, mintha Cécilen akarná kipótolni azt az ostrom-rohamot, a melyet a város kapitulációjával elmulasztott.

— Nem tehettek róla, mademoiselle, hihetetlenül otthonián kezdem magamat érezni... Ha ennek nem szabad így lenni, akkor nem kellett volna olyan jól bannia velünk...

— Még egyszer sürgősen ajánlom, ne vonjon időelőtti következtetéseket ebből a jó bánásmódból — nevetett Cécile.

— Az ön makacs vonakodása, hogy németül tudjon, már is gondoskodik erről — felelt a porosz. — Pedig fogadni mernék, hogy megérti. Hiszen hallottam, hogy odakinn a lépcsőházban a cselédükkel néhány szót váltott, a melyek ép úgy jöhettek volna egy sváb nő szájából is? — Ez a mi strassburgi tájzólásunk volt, monsieur, — ezt persze tudom, de ezt csak a cselédséggel beszélt az ember, a kis boltosokkal, a falusi parasztokkal. Az irodalmi német, szóban és írásban egyaránt érthetetlen nekem.

— E szerint Goethe napjai óta roppant változás ment végbe Strassburgban.

(Folytatása következik.)

MATTONI-FELÉ
GISSHÜBLER
természetes
égyvényes
SAVANYÚVIZ.

ÚJ KÖNYV!

Magyar katonatisztek hőstetteit örökíti meg

A MI HŐSEINK

Tisztjeink hőstettei a világháborúban

WOINOVICH EMIL
cs. és kir. gyalogsági tábornok
vezetése alatt szerkesztette
VELTZE ALAJOS
cs. és kir. alszázados, a cs. és kir.
hadilévélár osztályfőnöke.

Közreműködtek:
REICH ÁRPÁD
m. kir. honvédszámár-alezredes
BENEDEK ELEK és
BENEDEK MARCELL

Képmellékletekkel

Ára kötve 6 korona

A Franklin-Társulat kiadása

Kapható minden könyvkereskedésben

Csizfűrdő. Megnyílik május 1-én.
Vészténygyermeknek, serdülőknek, ideggyógyosoknak, freimesszesedésnél ajánlható. Nagy gyógyhatású jód, bróm fürdők. Hűdeg-vízforrás. Szanatórium. Tiszti gyógyház. Éjszakai ellátás vendégek és magánházaknak. Orvosok: Dr. Kallós, Pazár, Prospektust, viziszeretők kerjünk. Fürdőigazgatóságéti.

Kalodent
Fog-Krém 90 Fillér

Milyen lesz Európa térképe

a központi hatalmak végleges győzelme után és milyennek szeretné azt az entente látni?

E térképeket tartalmazza a Magyar Földrajzi Intézet r.-i. kiadásában megjelent

1916. ÉVI ZSEBATLASZ

melyben ezenkívül 25, a háborúval kapcsolatos, mindenkit érdeklő földrajzi, közgazdasági, politikai és statisztikai vonatkozású közlemény, naptár, 11 szöveg közé nyomott és 4 nagy, hat színben nyomott térkép is van. Ezek:

1. Olaszok által követelt területek térképe.
2. Egész Olaszország térképe.
3. Galícia térképe.
4. Bulgária, Szaloniki és környéke térképe.

Ára 3 korona.

Megrendelhető: A Franklin-Társulat MÉHNER VILMOS-főle könyvkiadóhivatalából, Budapest, IV., Egyetem-utca 4. sz.

Az olasz harczterén a görzi hídfőnél és a Doberdó-fensík szakaszán tegnap is az éjszakába nyúltak az élénk tüzéségi harczok, azonban újabb támadás nem történt. Selztől keletre az olaszok néhány árkunkba benyomultak; ezeket az árkokat most tisztították ki tőlük. A Plöcken-szakaszon csapatunk újra visszautasították az ellenség néhány előtörését. Egyébként a helyzet változatlan. Az olaszok több harczvonal-szakaszon hátsó hadállásokon dolgoznak.

A **Jó Pajtás**, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja legújabb számába Benedek Elek versét is, mesét is irt, Sebők Zsigmond folytatja Dörnyögő Dömötör kalandjait az olasz harczterén, Ávar Gyula mesét irt, Fövenyessy János verset, Schöpplin Aladár érdekes cikkeket, B. Indali Etelka folytatja regényét. Mulatságos móka, a rejtvények, szerkesztői üzenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A **Jó Pajtás**-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyed évre 2 korona 50 fillér, fél-évre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatószámot kívánatra küld a kiadóhivatal, IV. ker. Egyetem-utca 4.

HALÁLOZÁSOK.

Hósi halált haltak: HAZSLINI HAZSLINSZKY KRULL EMIL honvédezredes az északi harczterén szerzett betegsége következtében 50 éves korában, Budapest. — ANGYALOSSY ÁRPÁD, 17-ik honvédegységi százados az olasz harczterén gyomorlövés következtében. — BODEJÁN FERENCZ népfőlkelő hadnagy, a hadiékítményes III. osztályu katonai érdemkereszt tulajdonosa, a balkáni harczterén. — CHRAPPÁN JÓZSEF zászlós, a nagy ezüst vitézségi érem tulajdonosa, az északi harczterén.

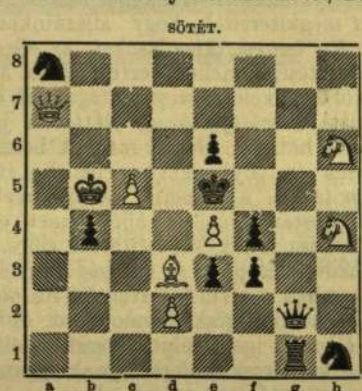
Elhunytak még a közlelbi napokban: DÓSA ELEK nyug. állami főgimnáziumi tanár, a szentesi református egyház tanácsának tagja, 76 éves korában, Szentesen. A megboldogult mintaképe volt a jó tanároknak s a puritán jellemű férfiaknak, s volt tanítványainak tisztelétől környezve, csak néhány év előtt vonult nyugalomba. — SIMON LAJOS nyug. kórházi orvos, a koronás arany érdemkereszt tulajdonosa, ref. egyháztanácsos, a Deési Hitelbank igazgatósági tagja stb. 48 éves korában, Deesen. — GEMBAUR IZOR JÓZSEF eziszercei rendi szerzetes áldozópap 78 éves korában. — POPOVICS MIKLÓS nyug. ítélőtáblai bíró, a munkácsi egyházmegye szentszéki ügyésze, 72 éves korában, Ung-

várt. — KÁLLAI GYULA, a fővárosi törvényhatósági bizottságának tagja 71 éves korában, Budapest. — POSGAY MIKLÓS, nyug. Máv. főellenőr 69 éves korában, Budapest. — MAROSY KÁROLY nyug. honvédezredes-hadbíró 65 éves korában, Sátorajuhelyen. — KOSI MAYER GYULA ráczkereszturi igazgató kántortartató 60 éves korában. — SOLTÉSZ PÉTER ügyvéd, 62 éves korában, Budapest. — OROSZY JENŐ nógárdverőzei református lelkész, esperes. — HOCHREITER KÁZMÉR balatonkenesei plébános, 52 éves korában.

STAMPAY JÓZSEFNÉ, szül. Dományi Terézia 80 éves korában, Kisterenyén. — ÖZV. VASKÓ ENDRÉNÉ szül. Zmeskál Irén 66 éves korában, Budapest. — ÖZV. PAUER GYULÁNÉ szül. Streitfeldi Wítich Izabella 68 éves korában, Budapest. — ÖZV. KORNICZKY FRIGYESNÉ, szül. Zuber Lujza 64 éves korában, Budapest. — ÖZV. JASSENÓVAI BASSARABITS SÁNDORNÉ, szül. Förster Irma, Grácban. — SZULY JÁNOSNÉ, szül. Ehen Hermina, 60 éves korában, Budapest. — MÖLLER ISTVÁNNÉ, szül. Berger Hermina 56 éves korában, Budapest. — DESTEK KÁROLYNÉ, szül. Hüke Szeréna 55 éves korában, Budapest. — ÖZV. aisebi TORMÁSSY EÖRSNÉ, szül. Gradwohl Biri 51 éves korában.

SAKKJÁTÉK.

2998. számú feladvány Herland L.-től, Bukarest.

Világos indul és a harmadik lépésre mattot ad.

2994. számú feladvány megfejtése Steiner S.-től.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét. 1. Fd4-g1 — 14-B 1. — — H t. sz. 2. Hb5-c7 f stb. 2. Fc8-f7 f stb.

Helyesen fejtették meg: A **Budapesti Sakk-kör** (Budapest). — Hoffbauer Antal (Liptóvár). — Kintzig Róbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest).

Szerkesztői üzenetek.

Karosszékekben. És így van minden este. Nem költő írta e verseket, nincs meg bennük egy olyan szó sem, a melyet a géniusz sugallt volna, csupa közöpszerűség vagy bombaszt mind a kettő.

U-t. Ugy találjuk, hogy a versben az ellentétes két kép szembeállítását erőltetett s nincs is benne belső igazság.

Parnaszus. A vers nem onnan kelt: a kőrmőfont, nehéz forma bilincseiben botladozva vándorog és a végén is kialsz, hogy az egészben nincs egyéb, mint formai mesterkedés, súlyosabb tartalom nélkül.

KÉPTALÁNY.

A **Vasárnapi Ujság** 9-ik számában megjelent képtalány megfejtése: *Pusztá a kert, erdőm mezőm kiholt, melynek szerelmünk édes tilka volt.*

Felolós szerkesztő: **HOITSY PÁL**.

Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV., Vármege-utca 11.

Lapkiadó tulajdonos Franklin-Társulat IV., Egyetem-utca 4.

Magyar királyi államvasutak Igazgatóság.

71811/1916.

A. I.

Teherárunknak kazánkocsikban való szállítása.

A cs. és kir. hadivásvonalain a magyar, osztrák és bosznia-hercegovinai vasuti árudíjszabás I. rész B) szakaszának E) fejezetét alát **Különleges szabályok árunknak kazánkocsikban való szállítására** cím alatt foglalt határozmányok (az ott felemlített, a Vasuti Üzletszabályzathoz tartozó C. mellékletben foglalt közlelbi szállítási feltételekkel együtt) a cs. és kir. hadivásvonalain polgári árúk stb. szállítására érvényes díjszabásban foglalt **«Szállítási feltételek»** (I. rész) és **«Díjszabási határozmányok»** (II. rész) szigorú betartása mellett azonnali érvényességgel megfelelő alkalmazást nyernek.

Az Igazgatóság.

(Utánnyomás nem díjaztatik.)

Deli éttermeiben Duna-Corsó. A kedvűkben délután 5-től 7-ig a Barban este 8-10 koncert. A Bar délután 5-től éjjel 1/2-ig nyitva.

LISZKA VIZ Kapható: Török József gyógyszerháza, Budapest, VI., Király-utca 12. sz. és Csillag-gyógyszertár, Nagyvárad. Ára 2 korona.

LOHR MÁRIA (KRONFUSZ) Fiókok: II. Fd-4-27, IV. Fd-4-14, Kelemen-utca 14. V. Harmad-utca 4. VI. Teréz-körút 39. Andrássy-út 15. VIII. József-körút 2. Gyári intézete. Telefon: József 2-37. A főváros első és legrégibb, legkiszéltetőbb, legvirágosabb és legvirágosabb gyári intézete. Telefon: József 2-37.

Megjelent az 1915. évi törvénycikkek tartalmzó

CORPUS JURIS HUNGARICI. Kiegészítő kötete úgy a milleniumi nagy Corpus Juris (Magyar Törvénytar), mint a Hatályos Magyar Törvények gyűjteményeinek. Ára 7 K, fekete v. barna felbörkötésben 10 K. A Franklin-Társulat kiadása. Kapható minden könyvkereskedésben.

BESZÉLŐGÉP 1000 tüvel csak 40 korona. Kizárólag WÁGNER „Hangszer-Király” nál kapható. Bpest, József-körút 15. Árjegyzék ingyen! — Megrendelésekor előleg küldendő.

ÓRÁK kiváló pontossággal szabályozva 10 évi jóállás mellett. ÉKSZEREK divatos és izlées kivitelben. ÉVŐESZKÖZÖR ortót és alpacozsáthól. EZÜSTNEMŰEK és DISZTÁRGYAK szigorúan szabott jutányos árakon készpénz és előnyös részletfizetéssel feltelek mellett beszerezhetők. BRAUSWETTER JÁNOS CHRONOMETER és MŰRÁSNÁL Alapítotató 1847-ben. SZEGED. Tünetes. Több ezer elismerő levél. Legújabb díjazás nagy kőves díjazások Magyar és külföldön.

Női FELSŐ KERESKEDELMELI ISKOLA POZSONYBAN. Erőteljes vizsgálat. Állásközvetítés. Internátus. Erőteljes kívánatra küld az Igazgatóság.

Gyermekeknek legbiztosabb szer váltóláza, hidegjelés és szar-mikrobálgás ellen a magyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott Rozsnyay világhíru Chinin-czukorkája és Chinin-csokoládéja. Nem keserű és így gyermekek szivesen yessik. Milleniumi nagy éremmel kitüntetve és körvnyesve yéva. A valódi készítmény csomagolópapírján Rozsnyay M. névalírása látható. 1 dró ára 12 fill. 25 dró egy dobozban 3 korona. Kapható minden gyógyszerháza. — Készíti a feltaláló: Rozsnyay Mátys gyógyss. Aradon, Szabadság-ter 8. szám.

MEGJELENT Budapesti Czim- és Lakásjegyzék XXVII. ÉVFOLYAM. 1916. XXVII. ÉVFOLYAM. Ára vászonkötésben 32 korona. Kiadja a Franklin-Társulat. Kapható minden könyvkereskedésben.

MAGYAR KÖNYVTÁR Az 1870—71-diki NÉMET-FRANCZIA HÁBORÚ teljes leírása Dr. MIKES LAJOS-tól. Ára 60 fillér. Megrendelhető: LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrássy-út 21, és minden könyvkereskedésnél.

A SZÍV a szíme AAGE MADELUNG egyik legszebb elbeszélések. Megjelent a Magyar Könyvtárban. Ára 60 fillér. Mindenütt kapható!

A HAZÁÉRT legújabb hangfűz. Király Ernő énekli «Ne sírjatok pesti lányok, visszajönnek a hazátok» című dalt az egyik oldalon. Wágner „Hangszer-Király”-nál kapható. Budapest, VIII. kerület, József-körút 15. szám. Lemez- és hangszerárjegyzék ingyen. — Előleg küldendő.

AZ AÉRO A repüléssel, léghajózással és a motorsportok minden ágával foglalkozó egyedüli magyar folyóirat. Minden számában érdekes és eredeti fényképfelvételeket közöl. A léghajózás eseményeiről, a léghajózás eseményeiről, nyei, valamint az ifjuság számára külön-fenntartott kisrepülő-gépek (modell) rovata. Mutatószámokat a kiadóhivatal szivesen küld Budapest, I. ker., Retek-utca 46. sz.

811 szám jelent meg eddig a Magyar Könyvtár-ból. Márciusi sorozat: Ludwig Ganghofer A zarándokut Fordította Benedek Marcell 810—811. sz. Ára 60 fillér. Kenedi Géza Naiv emlékiratok 809. sz. Ára 30 fillér. A világháború naplója VIII. fűzet: Az 1915 június—júliusi események 785—786. sz. Ára 60 fillér. Kaphatók minden könyvkereskedésben.

Magyar Könyvtár A FRONTRA! 10 fűzet; tartalmaz 64 kitűnő elbeszélést és 3 koronába kerül, tábori csomagolással együtt. Mindenütt kapható!

HÁBORÚS STRÓFÁK Irta RADÓ ANTAL E versek háborús költészetünk legértékesebb termékei közül valók. (Magyar Könyvtár 803. szám.) Ára 30 fillér. Kapható minden könyvkereskedésben.

Két kiváló író legújabb munkája! Bűbajosok Novellák Irta Kosztolányi Dezso Ára 3 K 50 f. Tavaszi játék Regény Irta Lakatos László Ára 3 K 50 f. A Franklin-Társulat kiadása. Kaphatók minden könyvkereskedésben.

A legjobb és legpontosabb magyar nyelvű HÁBORÚS TÉRKÉPEK 1. Európa háborús kéztérképe a szövetséges, ellenséges és semleges államok külön színezésével, 42x50 cm nagyságban, 6 színben nyomva. — K — 40 2. Oroszország háborús kéztérképe 4 színben nyomva, 42x50 cm nagys. — 30 3. Galicia háborús térképe több színben nyomva — 60 4. Nyugat-Oroszország háborús kéztérképe 6 színben nyomva, 42x50 cm nagyságban az összes helynevekkel — 80 5. Olasz háború kéztérképe, színes — 1— 6. Bolgár hadszíntér és a Dardanellák térképe, színes — 1— 7. Közép-Európa térképe zsebalakban, színes — 150 8. Európa háborús falitérképe, 92x120 cm nagyságban, 5 színben nyomva — 2— 9. Balkán félsziget nagy falitérképe, 100x160 cm nagyságban nyomva, hegy-vízrajzi és politikai kiadás — 3— 10. A világ háborús térképe, 200x96 cm nagyságban, 5 színben nyomva — 5— E térképeket szállítja a pénz előzetes beküldése mellett vagy utánvétellel, ha a rendelés a 4 koronát meghaladja a Franklin-Társulat MÉHNER VILMOS-féle könyvkiadóhivatala Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

A Jogtudományi Közlöny szerkesztősége által kiadott

DÖNTVÉNYTÁRAK

új kötetel:

Büntetőjogi Döntvénytár
Szerkeszti Lengyel Aurél dr.
IX. kötet. Ára 6 kor.

Hiteljogi Döntvénytár
Szerkeszti Gallia Béla dr.
IX. kötet. Ára 6 kor.

Közigazgatási Döntvénytár
Szerkeszti Marschalkó János dr.
IX. kötet. Ára 6 kor.

Magánjogi Döntvénytár
Szerkeszti Szladits Károly dr.
IX. kötet. Ára 6 kor.

Perjogi Döntvénytár
Szerkeszti Kovács Marcell dr.
I. kötet. Ára 6 kor.

A Franklin-Társulat kiadása.
Kaphatók minden könyvkereskedésben.

MARDOCHEUS

írta

Berczellényé Gajary Böske.

Ára 1 korona 50 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése
(Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál
Budapest, VI., Andrásy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

MOLNÁR FERENC
legújabb darabja

A FEMÉR FELMŐ

Mirákulum öt változásban

*A Nemzeti Színház nagysikerű
ujdonsága*

Ára 1 Kor. 50 fill.

Kapható minden könyvkereskedésben.

RENDELÉSNEK SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI.

TARTALMA

OLASZORSZÁG.
Egységes Olaszország.
Olaszország és Ausztria-Magyarország.
Italia Irredenta.
Trentino.
Olasz felfogások Fiuméről.
Olasz-Magyar vonatkozások.
Pólközt- és Adriai-tenger.
Imperializmus.
A római kérdés.
Germanofobia.
Német tőke és munka Olaszországban.
Gazdasági háború Olaszországgal.
Az olasz népiellenesség.
Olaszországi szép Helénai.
A Három Szövetség.
A Három Szövetség.
Fikció volt!
Olaszország háborúja meggy.
A szakítás.
A hadüzenet olasz indokolása.
Olaszországot «harítás» viták a világháborúban.

Ruttkai Ruttkay Vilmos
új könyve:

A VILÁGHÁBORÚ

Olaszország, a Balkán és Ausztria-Magyarország

A szerző ebben a könyvben komoly tanulmányok alapján a monarchiának Olaszországhoz és a Balkán államaihoz való viszonyát fejtegeti, végül pedig rámutat arra a fontos szerepre, mely a monarchiára vár. Rendkívül sok tanulságot meríthetünk e könyvből, mely a magyar háborús irodalom egyik legértelmesebb terméke.

A Franklin-Társulat kiadása Ára 6 korona

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai)
r.-t.-nál Budapest, VI. ker. Andrásy-út 21. szám
és minden könyvkereskedésben.

TARTALMA

A BALKÁN.
Az olasz hadüzenet hatása a Balkánon.
Olaszország és a Balkán-politika útvesztője.
Oroszország törökvesései Romániában.
Szerbiai problémák.
A bolgár-szerb ellentét és a makedon kérdés.
Bulgária és Oroszország.
Az albánok és az Adriaprobléma.
Görögország szerepe a világháborúban.
A Török-Birodalom múltja és jövője.
A Balkánpolitika a világháborúban.
KÖZÉP-EURÓPA ÉS A KELET SZÖVETSÉGE.
Háborús és béke körzött.
Balkán-tanulmányok.
Közép-Európa és a Kelet Szövetsége
1916...

Vadászsportot űző hadbavonultak

hozzátartozói rendeljék meg részükre a

„NIMRÓD“

KÉPES VADÁSZLAPOT

(állandó havi melléklete)

„A vadászeb“

czimű kynologiai szaklap), melyet utánuk küldünk a harcztérre, kórházba, üdülőtelepre. — Nagy örömet és szellemi szórakozást nyújtanak vele vadászhozátartozóiknak odakünn a fronton.

A «Nimród» megjelenik minden hó 1-én, 10-én és 20-án. Előfizetési ára («A vadászeb» cz. melléklettel együtt) egyévre 12 K, félévre 6 K, negyedévre 3 K

Mutatványszámokat szivesen küld a „Nimród” szerkesztőség és kiadóhivatal, Budapest, IV., Egyetem-utca 4.

15. SZ. 1916. (63. ÉVFOLYAM.) SZERKESZTŐ HOITSY PÁL. BUDAPEST, APRILIS 9.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármege-utca 11. Egyes szám ára 40 fillér.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Előfizetési feltételek: Egészévre — 20 korona. Félévre — 10 korona. Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val negyedévenként 1 koronával több.

Külföldi előfizetésekhöz a postálag meghatározott viteldíj is csatolandó.

EGY HUSZÁR-KÜLÖNÍTMÉNY VEZÉRKARA. FIGYELI EGY ÚTKÖZET LEFOLYÁSÁT.